

DANMARKS YNGLEBESTAND AF SKARVER I 2024

Teknisk rapport fra DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi

nr. 328

2025

AARHUS
UNIVERSITET

DCE – NATIONALT CENTER FOR MILJØ OG ENERGI

Danmarks ynglebestand af skarver i 2024

Technical Report from DCE – Danish Centre for Environment and Energy

No. 328

2025

Forfattere

Jacob Sterup

Thomas Bregnballe

Institutioner

Aarhus Universitet, Institut for Ecoscience

AARHUS
UNIVERSITY

DCE – DANISH CENTRE FOR ENVIRONMENT AND ENERGY

Datablad

Serietitel og nummer:	Teknisk rapport fra DCE - Nationalt Center for Miljø og Energi nr. 328
Kategori:	Rådgivningsrapporter
Titel:	Danmarks ynglebestand af skarver i 2024
Forfattere:	Jacob Sterup & Thomas Bregnballe
Institution:	Aarhus Universitet, Institut for Ecoscience
Udgiver:	Aarhus Universitet, DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi ©
URL:	http://dce.au.dk
Udgivelsesår:	Januar 2025
Redaktion afsluttet:	Januar 2025
Faglig kommentering:	Rasmus Due Nielsen
Kvalitetssikring, DCE:	Jesper R. Fredshavn
Ekstern kommentering:	Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø har ikke haft kommentarer til udkastet inden publicering.
Finansiel støtte:	Miljøstyrelsen (nu Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø)
Bedes citeret:	Sterup, J. & Bregnballe, T. 2025. Danmarks ynglebestand af skarver i 2024. Aarhus Universitet, DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi, 41 s. - Teknisk rapport nr. 328
	Gengivelse tilladt med tydelig kildeangivelse
Sammenfatning:	Ved den årlige optælling af ynglende skarver i Danmark i 2024 blev der registreret 30.281 par. Dette svarer til en tilbagegang på 2,6 % i forhold til året før. Siden 2014 har den danske bestand været stabil på 30.000-33.000 par. I alle regioner vest for Storebælt var der tilbagegang i antallet af reder fra 2023 til 2024, særligt omkring Limfjorden (tilbagegang på 27 %) og ved Lillebælt/Sydfyn (tilbagegang på 14 %). I de to regioner øst for Storebælt var der til gengæld fremgang. Der blev i 2024 konstateret ynglende skarver på i alt 89 lokaliteter. Der blev fundet ti nye kolonier, mens skarverne havde forladt otte lokaliteter, hvor de ynglede i 2023. Landets største koloni var fortsat Stavns Fjord på Samsø med 2.019 reder, mens yderligere fem kolonier var på over 1.000 reder. Den stigende bestand af havørne i Danmark påvirker en del af skarvkolonierne, hvilket der igen var mange eksempler på i 2024. Forvaltende tiltag (regulering) blev i 2024 foretaget i 13 kolonier og omfattede i alt 3.959 skarvreder, svarende til ca. 13,1 % af det samlede antal reder i landet. I ti af kolonierne foretog Naturstyrelsen reguleringen, mens den blev udført af private lodsejere i tre kolonier. Reguleringstiltagene bestod primært i oliering af æg.
Emneord:	Skarv, bestandsudvikling, status, optælling, regulering, koloni
Layout:	Grafisk Værksted
Foto forside:	Skarvreder i egetræer ved Nørresø på Sydfyn, maj 2024. Foto: Jacob Sterup..
ISBN:	978-87-7156-919-3
ISSN (elektronisk):	2244-9991
Sideantal:	41

Indhold

Sammenfatning	5
Summary	6
1. Indledning	7
1.1 Tak	7
2. Metoder	8
2.1 Organisering af optællinger	8
2.2 Opgørelse af antal ynglepar	8
3. Den samlede ynglebestand i 2024	10
3.1 Udvikling i forhold til året før	10
3.2 Kolonierne	11
3.3 Supplerende oplysninger fra tidligere år	17
3.4 Skarvernes ynglefænologi, ynglesucces og effekter af havørn	17
3.5 Mulige årsager til de seneste års udvikling i ynglebestanden	19
4. Forvaltende tiltag i kolonier i 2024	21
4.1 Baggrund	21
4.2 Forvaltende tiltag i 2024	21
5. Udviklingen i regionerne	25
5.1 Vestjyske fjorde og Vadehavet	25
5.2 Limfjorden	27
5.3 Nordlige Kattegat	28
5.4 Sydvestlige Kattegat	31
5.1 Lillebælt og Det Sydfynske Øhav	33
5.2 Nordlige Sjælland	35
5.3 Smålandsfarvandet	37
6. Referencer	41

Sammenfatning

Denne rapport præsenterer resultaterne af optællingen af de danske skarvkolonier i 2024 og beskriver udviklingen i forhold til tidligere år, både på landsplan, regionalt og i de enkelte kolonier. Desuden beskrives omfanget af forvaltende tiltag i kolonierne.

Den danske ynglebestand af skarv blev i 2024 opgjort til 30.281 par. Dette svarer til en tilbagegang på ca. 2,6 % i forhold til året før. Siden 2014 har den danske bestand været stabil på 30.000-33.000 par. Størrelsen af skarvbestanden har i denne periode svaret til ca. 80 % af det antal, der yngede i landet, da bestanden kulminerede i årene omkring 2000.

Der var forskel mellem landsdelene med hensyn til tendensen i ændringen i antallet af ynglende skarver fra 2023 til 2024. Der var tilbagegang i regionerne vest for Storebælt, især i 'Limfjorden' (tilbagegang på 27 %) og 'Lillebælt og Sydfynske Øhav' (tilbagegang på 14 %). Til gengæld var der fremgang i de to regioner øst for Storebælt, på hhv. 12 % i 'Nordlige Sjælland' og 9 % i 'Smålandsfarvandet'.

Samlet set blev der i 2024 fundet ynglende skarver på 89 lokaliteter, hvilket er det hidtil næsthøjeste antal lokaliteter med ynglende skarver. I 2023 var tallet 87. Vi fik kendskab til ti nye ynglelokaliteter i 2024, mens skarverne forsvandt fra otte lokaliteter.

Landets største koloni var fortsat Stavns Fjord på Samsø (2.019 reder), mens den næststørste var Ormø ved Sydsjælland (1.610 reder). Der var i alt seks kolonier med over 1.000 reder i 2024.

Havørne konstateres eller formodes at påvirke de ynglende skarver i mange kolonier. Det sker bl.a. ved, at de tager unger eller skræmmer de ynglende skarver væk fra rederne, så krager og måger kan tage æg og små unger. Dette var der igen mange eksempler på i 2024.

Forvaltende tiltag (regulering) i skarvkolonier omfattede i 2024 i alt 3.959 skarvreder, svarende til ca. 13,1 % af rederne. Der blev foretaget regulering i 13 kolonier. Der er her ikke medregnet kolonier, hvor der er foretaget beskyddning af skarver ved kolonien. I ti af kolonierne foretog Naturstyrelsen selv reguleringen, mens den blev udført af private lodsejere eller andre i tre kolonier. Omfanget af regulering steg efter 2010-2015, men har ligget på nogenlunde samme niveau i perioden 2016-2024. I 2024 bestod reguleringstiltagene primært i oliering af æg, men i enkelte kolonier blev reder eller æg fjernet.

Summary

This report presents the results of the annual count of all apparently occupied Great Cormorant nests in Denmark in 2024. Furthermore, it describes the extent of management measures targeted at the breeding colonies.

In 2024, a total of 30,281 nests were registered in Denmark. This is a decrease of 2.6% compared to 2023. Nevertheless, since 2014, the Danish population has been stable at 30,000-33,000 pairs. The current population size is around 20% lower than during 1996-2005, when the population peaked at around 40,000 pairs.

From 2023 to 2024 there was a decline in the breeding population in all five regions in the western part of Denmark. The largest declines in nest numbers were in the regions 'Limfjorden' and 'Lillebælt and Sydfynske Øhav' with declines of 27% and 14%, respectively. In the two regions in the eastern part of Denmark, nest numbers were increasing compared to 2023.

In total, 89 breeding colonies were found in Denmark in 2024, which is the second highest number so far. This is two more than in 2023. The largest colony in 2024 held 2,019 nests and was located in Stavns Fjord on the island of Samsø. Another five colonies had more than 1,000 nests.

In many colonies it was observed or presumed, that the Great Cormorants were affected by White-tailed Eagles taking chicks or scaring the breeding cormorants off their nests, allowing crows and gulls to take eggs or small chicks.

The Danish Nature Agency, Ministry of the Environment, implemented management measures to reduce breeding success in ten colonies in 2024 and gave permission to private landowners to undertake management in another three colonies. A total of 3,959 nests were exposed to management, primarily by preventing the eggs from hatching by spraying them with vegetable oil. The proportion of nests exposed to management measures was similar to 2016-2023, but higher than in 2010-2015.

1. Indledning

Skarvkolonierne i Danmark er blevet fulgt hvert år, siden arten genetablerede sig som ynglefugl i 1938. Siden 1980'erne har Naturstyrelsen, og fra 2017 Miljøstyrelsen under Miljøministeriet, sørget for, at rederne i kolonierne blev optalt årligt. Oplysningerne bruges til at overvåge udviklingen i ynglebestanden, og i enkelte områder benyttes den indhentede viden også til en løbende evaluering af effekterne af forvaltningstiltag i udvalgte kolonier. I denne rapport præsenterer DCE - Nationalt Center for Miljø og Energi, Aarhus Universitet (DCE/AU), resultaterne af optællingen af skarvreder i foråret og forsommeren 2024. De generelle tendenser i bestandsudviklingen beskrives, og for hver landsdel præsenteres udviklingen. I gennemgangen af den regionale udvikling indgår en kort beskrivelse af udviklingen i de største kolonier. Rapporten giver desuden en opgørelse over de forvaltningstiltag i kolonierne, som Naturstyrelsen enten selv udførte eller gav tilladelse til i 2024.

1.1 Tak

Vi ønsker at takke Miljøstyrelsen (nu Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø) og Naturstyrelsen samt de mange frivillige, der deltog i optællingen af de danske skarvkolonier. Følgende personer har deltaget i tællingerne og bidraget med data:

Allan Nielsen, Anton Thøger Larsen, Arne Kiis, Arne Lilhauge, Bent Kjær Hansen, Bjarke Huus Jensen, Bo Esbech, Børge Jakobsen, Carsten Andersen, Christian Buhl, Erik Mandrup Jacobsen, Erik Steen Jensen, Erik Thomsen, Flemming Ahlmann, Flemming Pagh Jensen, Gerner Majlandt, Gert Fahlberg, Gorm Thyge Wæhrens, Hanne Tøttrup, Henrik Haaning Nielsen, Henrik Jørgensen, Henrik Madsen, Henrik Møller Thomsen, Ivar Høst, Jan Pedersen, Jan Skriver, Jens Gregersen, Jens Henrik Jakobsen, Jesper Tofft, Joy Klein, Jørgen Klejs Jørgensen, Karin Gustausen, Karsten Wilken Mulvad, Kjeld Tommy Pedersen, Knud N. Flensted, Lars Damgaard Kromann, Lars Maltha Rasmussen, Lars Munk, Leif Hansen, Leif Jacobsen, Leif Novrup, Mads Bank-Mikkelsen, Mads Syndergaard, Michael Fink Jørgensen, Michael Thelander, Mogens Stoustrup Jensen, Morten Møller Hansen, Niels Andersen, Niels Ulrich Pedersen, Olav Egelund, Ole Amstrup, Ole Andersen, Ole Roland Therkildsen, Palle Graubæk, Palle Sørensen, Per Schiermacher-Hansen, Poul Blicher Andersen, Preben Birger Jensen, Simon S. Christiansen / Skagen Fuglestation, Steen Søgaard, Stig Rubæk, Søren Peter Pinnerup, Sven Bødker, Sven Norup, Thorkild Lund, Tommy N. Hansen, Tonny Toftdal, Torben Nielsen, Uffe B. Nielsen, Vebse Madsen og Willy Jørgensen.

Vi ønsker desuden at takke de mange lodsejere, der gav tilladelse til færdsel på de lokaliteter, hvor skarverne yngler og har ynglet. Den årlige optælling af de danske skarvkolonier er finansieret af Miljøstyrelsen.

2. Metoder

2.1 Organisering af optællinger

I 2024 har DCE/AU, ligesom i tidligere år, organiseret optællingerne af reder i de danske skarvkolonier. Optællingerne er i langt de fleste tilfælde blevet udført af personer med flere års erfaring i at tælle skarvreder. Dette gælder især de store og mellemstore kolonier, mens nogle af de små kolonier tælles af personer, som ikke nødvendigvis har samme erfaring. Optællerne har indrapporteret deres resultater på forskellig vis, enten direkte på en hjemmeside udviklet til formålet, ved at indtaste i Dansk Ornitologisk Forenings database (DOFbasen) eller ved at sende e-mails med oplysninger om resultaterne. Ud over antallet af reder i hver enkelt koloni, har nogle optællere bidraget med oplysninger om ynglesucces, fænologi, m.v.

2.2 Opgørelse af antal ynglepar

Antallet af ynglende skarver opgøres som det antal beboede reder, der registreres ved én optælling omkring det tidspunkt, hvor antallet af reder normalt kulminerer. I enkelte kolonier er der gennemført flere tællinger gennem sæsonen, og da er det højeste antal benyttet. Der medregnes kun beboede reder, og mindst en fjerdedel af reden skal være færdigbygget. Denne fremgangsmåde og definition anvendes også i andre europæiske lande (Bregnballe m.fl. 2012).

Som standard består optællingsmetoden i registrering af hver rede, uanset om koloniens reder er placeret i træer eller på jorden. Når rederne er placeret i træer, er det praktisk at registrere antallet af reder træ for træ, inden for nærmere definerede delområder. Formålet hermed er naturligvis, ud over muligheden for at kunne sammenligne delområder år for år, at have kontrol på tællingen undervejs, så alle reder tælles, men kun én gang.

Når skarvrederne bliver talt i alle landets kolonier, er der risiko for at enkelte ynglepar bliver talt med to gange. Dette kan forekomme, hvis et ynglepar først bygger en rede i én koloni, men opgiver yngleforsøget, fx som følge af forstyrrelser, og så derefter bygger en ny rede i en anden koloni. For at minimere risikoen for sådanne dobbeltregistreringer af ynglepar bliver alle kolonier så vidt muligt optalt forholdsvis tidligt på ynglesæsonen, dvs. mellem slutningen af april og midten af maj. I de tilfælde, hvor der er blevet etableret en koloni på et senere tidspunkt end den anbefalede optællingsperiode, vurderes det, om det er sandsynligt, at en del af disse fugle udgøres af fugle, som har forsøgt at yngle andetsteds tidligere på sæsonen. Som hovedregel medtages alle kolonier dog i opgørelsen over den samlede bestand.

Valget af tidspunkt for optælling af rederne i den enkelte koloni kan let få betydning for, hvor mange reder, der registreres. Det skyldes, at antallet af besatte reder stiger i løbet af foråret, indtil et maksimumniveau nås, hvorefter redeantallet efter kortere eller længere tid atter aftager. Det varierer imidlertid fra år til år og fra koloni til koloni, hvornår det maksimale antal reder nås, og hvornår antallet af reder begynder at aftage igen. Hertil kommer, at rederne i nogle kolonier efterhånden bliver mere og mere skjult af løvdækket. Tilsammen betyder disse forhold, at det kan være vanskeligt at afgøre, hvornår det vil være bedst at foretage registreringen af reder i den enkelte koloni. De seneste år har vi set en tendens til, at skarverne etablerer sig senere i kolonier,

hvor der er hyppig forekomst af havørn. Derfor kan det sådanne steder være fornuftigt at udskyde optællingen med nogle uger, så man bedre rammer tidspunktet med flest reder.

Når der skal tælles i trærugende kolonier, hvor nogle af rederne i løbet af foråret vil blive skjult af løvdækket, består udfordringen i at tælle så sent som muligt, men inden rederne bliver umulige at se. Sådanne kolonier optælles som regel ved at gå gennem kolonien og kigge op i træerne. Herved reduceres risikoen for at overse reder, men fremgangsmåden bevirker, at mange af fuglene skræmmes fra rederne under tællingen.

I hver af kolonierne vil antallet af reder stige hen gennem foråret, og på et tidspunkt vil antallet af reder kulminere, dvs. nå op på sæsonens maksimale antal reder. Vi tilstræber at få talt rederne i kolonien omkring det tidspunkt, hvor der er flest reder i kolonien. Men det antal reder, der kan tælles på det tidspunkt, vil næsten altid være lavere end det samlede antal ynglepar, der gør forsøg på at yngle i kolonien set hen over hele sæsonen. Afvigelsen opstår typisk, fordi ikke alle skarver kommer i gang med at yngle på samme tidspunkt. Så nye reder kan blive etableret efter tællingen er udført. Det forekommer også, at reder forsvinder før tællingen, typisk fordi nogle af yngleparrene giver op, hvorefter rederne bliver pillet fra hinanden af andre skarver, der genbruger redematerialet til deres egne reder, eller reden bliver overtaget af et nyt ynglepar. Typisk vil der dog kun være en lille forskel mellem antallet af par, der forsøger at yngle, og antallet af reder, der er til stede i kolonien, når der i løbet af sæsonen er flest.

En drone kan være et godt værktøj til at hjælpe med at tælle skarvreder. Dels kan dronefotos i mange kolonier give et godt og præcist overblik, og man kan i fred og ro gennemgå billederne og tælle antallet af reder. Desuden vil brugen af en drone oftest give færre forstyrrelser af skarver og andre ynglefugle end en traditionel optælling. I 2024 blev mindst syv kolonier optalt på baggrund af fotos eller film taget fra en drone.

I forbindelse med optællinger af vandfugle fra fly om foråret tages der nogle gange fotos af kolonierne, der ligesom dronefotos er velegnede til at opgøre antallet af reder. Dette blev dog ikke gjort i 2024.

Skarvkolonier kan ofte ses på ortofotos taget fra fly om foråret. I nogle tilfælde er sådanne fotos benyttet til at vurdere antallet af reder i kolonierne, typisk når vi først har fået kendskab til kolonien så lang tid efter ynglesæsonen, at det ikke har været muligt at tælle rederne på normal vis. Dette er dog en nødløsning, idet kvaliteten af billederne sjældent muliggør en præcis optælling, ligesom billederne ikke nødvendigvis er taget på det optimale tidspunkt på foråret.

3. Den samlede ynglebestand i 2024

3.1 Udvikling i forhold til året før

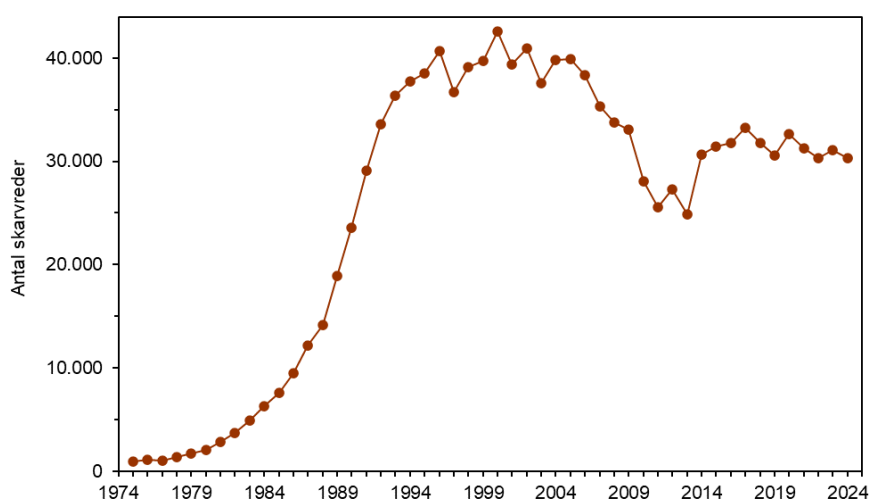
I 2024 blev der talt 30.281 skarvreder i Danmark. Det svarer til en tilbagegang på 2,6 % eller 798 reder i forhold til 2023, hvor der blev registreret 31.079 reder (Sterup & Bregnballe 2023; efter udgivelse af rapporten for 2023 blev der tilvejebragt oplysninger om forekomst af yderligere i alt ca. 312 reder i to kolonier (se afsnit 3.3), hvorfor antallet af reder i 2023 er blevet opjusteret efterfølgende).

Siden 2014 har ynglebestanden af skarver i Danmark været stabil, varierende mellem ca. 30.000 og 33.000 par (Figur 3.1). Dette svarer til ca. 80 % af det antal, der yngede i Danmark i perioden 1996-2005, hvor bestanden kulminerede med omkring 40.000 par.

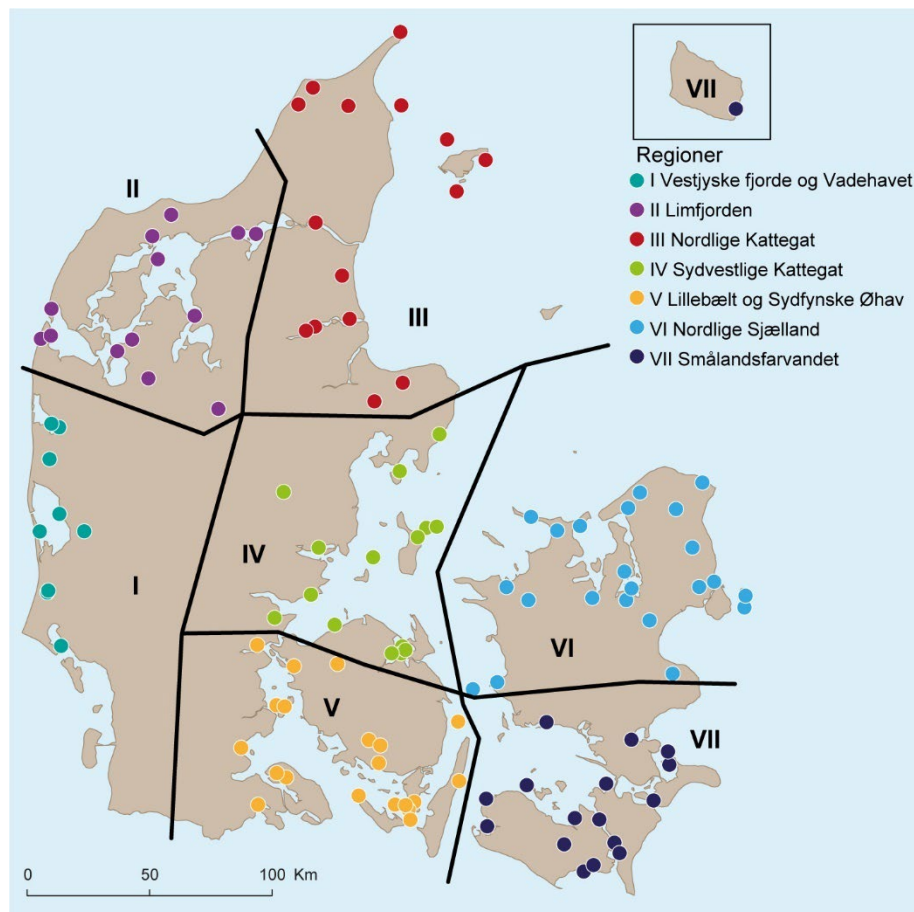
Med henblik på at kunne følge regionale forskelle i udviklingen i skarvbestanden, har vi opdelt landet i syv områder (Fig. 3.2). Opdelingen er primært sket med udgangspunkt i naturlige afgrænsninger af større vandområder, hvor skarverne fra regionen formodes at finde størsteparten af deres føde.

Fra 2023 til 2024 var der tilbagegang i alle fem regioner vest for Storebælt, mens der var fremgang i de to regioner øst for Storebælt. Særligt stor tilbagegang var der i skarvkolonierne omkring 'Limfjorden', hvor antallet af reder var 27 % lavere (554 reder), samt i regionen 'Lillebælt og Sydfynske Øhav' med et fald på 14 % eller 557 reder. For regionerne 'Vestjyske fjorde og Vadehavet', 'Nordlige Kattegat' og 'Sydvestlige Kattegat' var tilbagegangen på mellem 4 og 10 %. Skarvkolonierne i 'Nordlige Sjælland' gik samlet frem med 12 % (620 reder), mens der i 'Smålandsfarvandet' var en fremgang på 9 % (635 reder).

Figur 3.1. Udviklingen i antallet af skarvreder i Danmark 1975-2024.

Figur 3.2. Afgrænsningen af de syv regioner, der benyttes ved opgørelsen af ynglebestanden af skarver. Prikkerne angiver de steder i landet, hvor der har været skarvkolonier i perioden 2017-2021.

3.2 Kolonierne

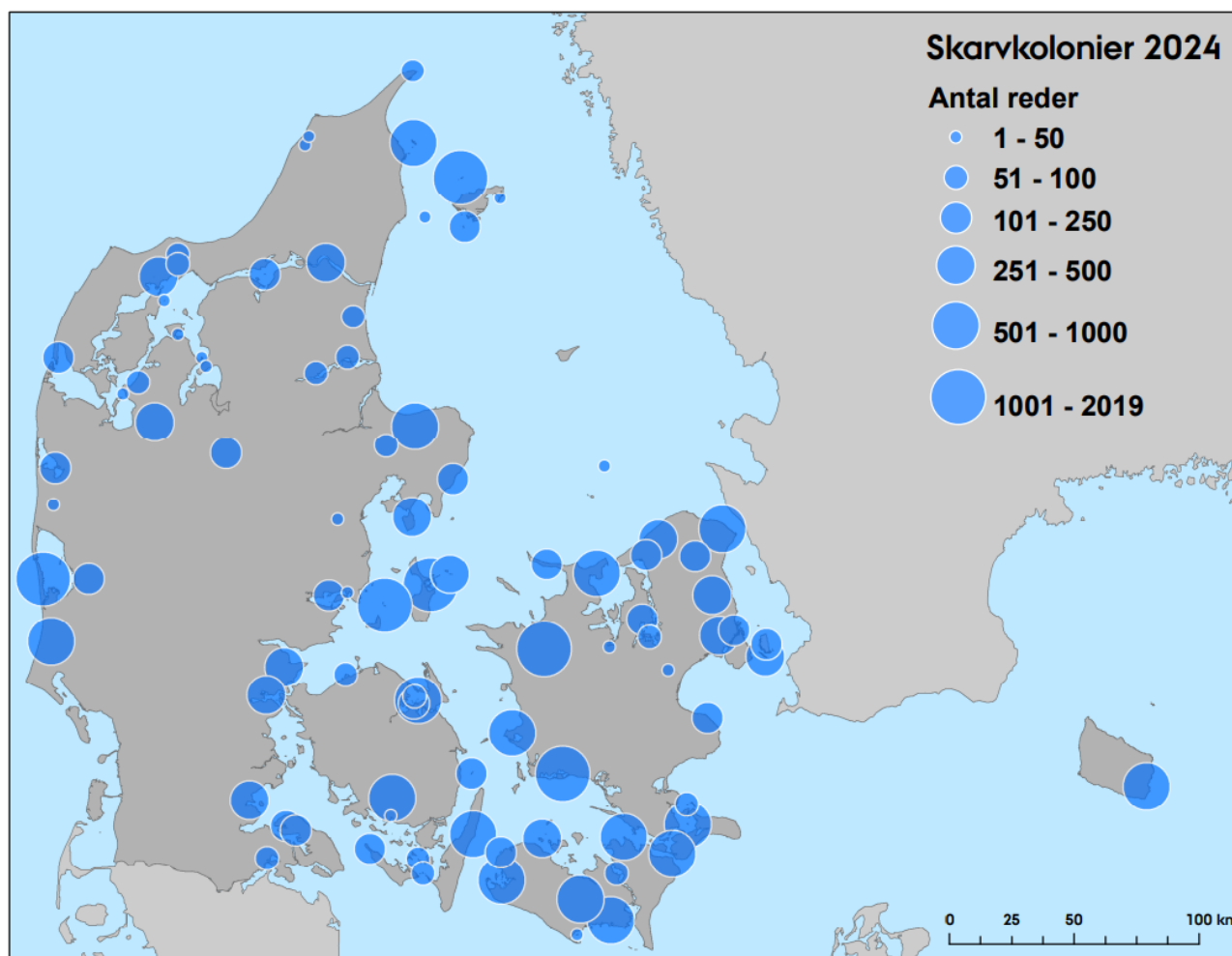
Placering og størrelse af de danske skarvkolonier i 2024 er vist i Figur 3.3.

Der blev i 2024 registreret i alt 89 skarvkolonier. Dette er to kolonier mere end i 2023 og er samtidig det næsthøjeste antal kolonier, der er registreret i Danmark på en enkelt ynglesæson. Det hidtil højeste antal er 93 kolonier i 2020. Gennemsnittet for de seneste 10 år, 2014-2023, ligger på 83 kolonier.

Der var i 2024 seks kolonier med mere end 1.000 reder. I årene 2018-2023 har antallet af kolonier med mere end 1.000 reder svinget mellem seks og ni. Stavns Fjord på Samsø var fortsat landets største koloni, hvilket den har været siden 2007. Kolonien gik dog kraftigt tilbage i størrelse, efter at ynglesuccesen i flere år har været lav pga. prædation og/eller forstyrrelser fra havørne. Der blev her talt 2.019 reder, hvilket er 23 % færre end året før. De øvrige kolonier med over 1.000 reder var: Ormø ved Sydsjælland (1.610 reder), Ndr. Rønner (1.291 reder), Svanegrunden nord for Endelave (1.175 reder), Havrvig Polde (1.104 reder) og Skarresø på Vestsjælland (1.027 reder). I 2023 var der også flere end 1.000 reder i kolonierne Hirsholmene, Fuglsø Mose og Brændegård Sø, men de er alle faldet i størrelse til mellem 825 og 968 reder i 2024. Til gengæld er kolonierne Ndr. Rønner, Havrvig Polde og Skarresø vokset til over 1.000 reder.

Der forsvandt otte kolonier fra 2023 til 2024 (Tabel 3.1). De kolonier, der bliver opgivet, har normalt kun eksisteret i få år, er små, og/eller er blevet udsat for regulering eller forstyrrelser. Dette var også hovedreglen for de kolonier, der forsvandt i 2024, idet de syv kun havde eksisteret i 1-4 år. Af disse var tre meget små, og andre tre var udsat for omfattende regulering. Den sidste koloni udgør

en undtagelse fra reglen, idet kolonien på Tyreholm havde eksisteret i 34 år. Den var i en årrække på omkring 3.500 reder, og så sent som i 2021 var der stadig over 1.000 reder i kolonien. Årsagen til, at kolonien blev forladt, er formentlig en kombination af væsentlige forstyrrelser fra havørne gennem flere år, et udbrud af fugleinfluenza i 2022 (Sterup og Bregnballe 2022, Bregnballe m.fl. 2024) samt dannelsen af en ny koloni på Lindholm under tre km derfra.

Figur 3.3. Kort over størrelse og placering af de i alt 89 danske skarvkolonier i 2024.

Tabel 3.1. Lokalteter, hvor der yngede skarver i 2023, men ikke i 2024, med angivelse af, hvor mange år i træk frem til 2023, der havde været koloni på stedet, samt redeantallet i de enkelte kolonier i 2023.

Kolonier, der var forsvundet i 2024	Antal år med koloni	Antal reder i 2023
Klægbanken	1	90
Harboøre Fjord	4	45
Thyborøn Fjord	1	188
Met-mast Læsø	1	7
Møllegrund	1	3
Småholmene	2	99
Klintholm	2	8
Tyreholm	34	231

Der blev i 2024 fundet kolonier på ti lokaliteter, hvor vi ikke havde kendskab til yngleforekomst i 2023 (Tabel 3.2). Halvdelen af disse var helt nye lokaliteter for ynglende skarver, mens nogle af de resterende har haft ynglende skarver i flere perioder. Den største nye koloni på 275 reder var på Bosserne øst for Samsø, hvilket nok skal ses i sammenhæng med et større fald i antallet af reder i Stavns Fjord (se ovenfor). Den næststørste på 153 var på Krik Sandø nær Thyborøn. I dette område reguleres alle skarvreder, og af den grund flytter skarverne en del rundt. I 2023 var der to kolonier på den nærliggende Harboøre Tange, som begge var forladt i 2024.

Det skal bemærkes, at for Lovns Sø har vi i forbindelse med, at vi fik kendskab til kolonien i 2024, fået oplyst, at der havde været ynglende skarver her i flere år. Ud fra ortofotos har vi konstateret, at der har været en mindre koloni på stedet siden ca. 2014 (se også afsnit 3.3).

Tabel 3.2. Lokaliteter med kolonier, der var nye i 2024, med angivelse af seneste yngleforekomst af skarv på den pågældende lokalitet og redeantallet i de enkelte kolonier i 2024. * angiver lokaliteter, hvor der ikke tidligere har ynglet skarver.

Kolonier, der var nye i 2024	Seneste yngleforekomst	Antal reder i 2024
Venø	2020	3
Krik Sandø	*	153
Lovns Sø ^a	*	13
Knogen, Læsø	2021	12
Bosserne	2020	275
Amstrup Mose, Gylling	*	27
Årslev Engsø	*	7
Langholmshoved/Langholm	2022	57
Ægholm v/Møn	2021	71
Storeager, Sydlolland	*	1

^a Vi fik først kendskab til kolonien ved Lovns Sø i 2024, men har efterfølgende konstateret, at der har ynglet skarver på stedet i flere år.

Udviklingen i de enkelte skarvkolonier – og i alt for de syv regioner – i årene 2019-2024 er vist i Tabel 3.3.

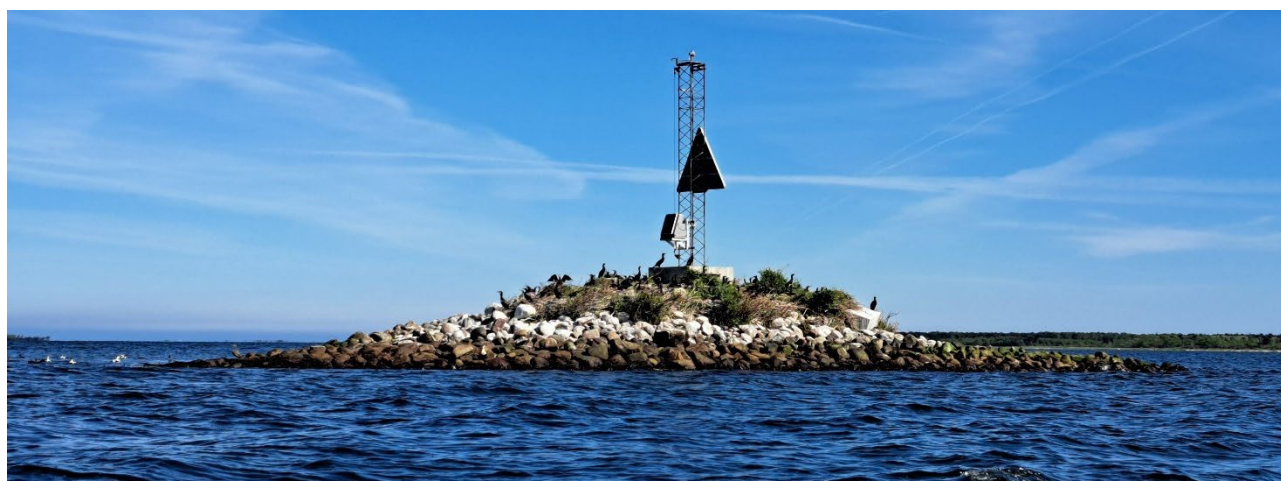

Foto 3.1. Skarvkoloni på Stenøerne i Odense Fjord, 12. maj 2024. De seneste år har ynglende skarver slået sig ned på flere af de kunstige småøer i Odense Fjord. Foto: Jacob Sterup.

Tabel 3.3. Antal skarvreder optalt i 2020-2024 fordelt på kolonier og i alt for de enkelte regioner samt for hele Danmark. Tal i fed skrift angiver, at der blev gennemført forvaltende indgreb i hele eller dele af kolonien, fx i form af oliering af æg, fjernelse af reder eller bortskræmning (udført af Naturstyrelsen eller private lodsejere efter tilladelse fra Naturstyrelsen). "-" angiver, at det vurderes, at der i det pågældende år ikke var yngleforsøg på lokaliteten, men at det ikke vides med sikkerhed.

Region	Lokalitet	2020	2021	2022	2023	2024
Vestjyske fjorde og Vadehavet						
	Havrvig Polde	1.103	1.098	960	952	1.104
	Filsø Mellemsø	985	944	814	773	878
	Skjern Enge	66	72	0	54	128
	Sandøen, Felsted Kog	264	525	7	267	127
	Svingel Engsø	296	285	463	239	40
	Klægbanken	349	257	0	90	0
	I alt	3.063	3.181	2.244	2.375	2.277
Limfjorden						
	Melsig	682	816	766	662	434
	Flyndersø	356	374	418	353	300
	Hald Sø	210	214	229	204	230
	Krik Sandø	0	0	0	0	153
	Rønholm	322	276	212	107	118
	Spøttrup Sø	24	35	55	76	89
	Lund Fjord	140	59	24	79	64
	Selbjerg Vejle	0	0	16	82	58
	Rotholmene	338	282	220	254	46
	Lovns Sø	20	15	12	12	13
	Ejerslev Røn	165	0	11	14	8
	Middelgrund	0	0	0	2	8
	Venø	3	0	0	0	3
	Thyborøn Fjord	0	0	0	188	0
	Harboøre Fjord	39	252	198	45	0
	Rønland Sandø	23	0	0	0	0
	Agger Tange	19	0	0	0	0
	I alt	2.341	2.323	2.161	2.078	1.524
Nordlige Kattegat						
	Nordre Rønner	700	190	1010	945	1.291
	Hirsholmene	1.084	750	1.028	1.049	968
	Fuglsø Mose	987	1.022	1.263	1.031	825
	Rørdal Lergrave	471	608	553	538	462
	Søndre Rønner	261	250	358	378	207
	Vesterkær ved Ringsø	18	32	57	54	94
	Kielstrup Sø	70	133	148	135	79
	Toftesø	186	118	123	72	69
	Skagen Nordstrand	35	89	51	90	60
	Molhøj Sø	-	-	-	2	55
	Nørlev Sø	-	-	30	59	42
	Læsø Rende Fyr	-	-	40	62	35
	Købsted	-	-	8	25	19
	Knogen, Læsø	17	26	0	0	12
	Met-mast Læsø	-	-	-	7	-
	Treskelbakkeholm	35	31	0	0	0
	Ouegård, Mariager Fjord	30	20	0	0	0
	Sindal, Uggerby Å	100	5	0	0	0
	Vidstrup, Liver Å	15	0	0	0	0
	I alt	4.009	3.274	4.669	4.447	4.218

Region	Lokalitet	2020	2021	2022	2023	2024
Sydvestlige Kattegat						
	Stavns Fjord	2.540	2.428	2.687	2.629	2.019
	Svanegrunden	1.585	1.547	1.118	1.225	1.175
	Esbechholme/Flintholm, Od.Fj.	11	94	131	471	514
	Vængesø	360	369	306	330	402
	Rands Fjord	388	417	354	422	311
	Bosserne	150	0	0	0	275
	Rugård Sø	115	156	194	270	249
	Sorteø, Odense Fjord	69	142	189	195	216
	Vorsø	271	236	235	235	184
	Stenøerne, Odense Fjord	0	13	110	215	81
	Mågeøerne	287	259	201	137	57
	Amstrup Mose, Gylling	0	0	0	0	27
	Årslev Engsø	0	0	0	0	7
	Møllegrund	-	-	-	3	-
	Vigelsø	334	335	209	0	0
	Lindholm, Samsø	-	98	0	0	0
	Engsøen, Gyldensteen	0	40	0	0	0
	I alt	6.110	6.134	5.734	6.132	5.517
Lillebælt og Sydfynske Øhav						
	Brændegård Sø	1.061	1.102	1.134	1.047	878
	Botofte Skovmose, Langeland	357	460	458	597	875
	Hopsø	477	438	560	552	410
	Kidholmene	143	150	183	311	297
	Bundsø, Als	158	181	255	258	175
	Vresen	375	439	467	250	160
	Olde Nor	165	204	210	192	224
	Haven v/Søby, Ærø	15	49	20	124	168
	Ll. Græsholm ved Bredholm	336	213	643	430	97
	Gråsten Slotssø	0	7	22	62	78
	Langholmshoved, Sydfynske Øhav	39	34	4	0	57
	Nakkebølle Inddæmning	34	55	69	59	13
	Bastholm/Småholmene/Årø Kalv	66	0	53	99	0
	Klintholm	-	-	6	8	0
	Føns Vang, SV for Nørre Aaby	40	18	5	0	0
	Vogterholm, Sydfynske Øhav	80	386	0	0	0
	Arreskov Sø	0	24	0	0	0
	Nyland, Sydfynske Øhav	158	0	0	0	0
	Grensholm, Sydfynske Øhav	3	0	0	0	0
	I alt	3.507	3.760	4.089	3.989	3.432

Region	Lokalitet	2020	2021	2022	2023	2024
Nordlige Sjælland						
	Skarresø	391	571	569	710	1.027
	Hellebæk Skov	695	776	713	743	746
	Hovvig	717	726	770	798	663
	Højbjerg Skov, Korsør	428	399	349	297	532
	Peberholm, Øresund	243	103	323	327	500
	Vaserne	237	186	203	366	372
	Holløse Bredning/Ellemosen	412	386	444	356	305
	Damhussøen	218	228	248	264	295
	Saltholm	350	584	230	293	250
	Esrum Sø	278	284	230	235	250
	Selsø	524	341	271	336	211
	Søholm Engsø	0	0	6	49	200
	Sortedamssøen	120	125	150	140	160
	Arresø	73	114	124	154	159
	Overby, Sjællands Odde	153	140	101	115	115
	Bognæs	35	43	48	49	56
	Tempelkrogsøen	2	4	12	18	26
	Lysegrund Fyr	20	20	22	20	20
	Snoldelev Mose	5	0	0	1	4
	Svaleø, Risø	0	0	1	0	0
	Utterslev Mose	0	0	1	0	0
	Sprogø	2	0	0	0	0
	Svogerslev Sø, Roskilde	1	0	0	0	0
	I alt	4.904	5.030	4.815	5.271	5.891
Smålandsfarvandet						
	Ormø	1.445	1.118	1.697	1.525	1.610
	Nakskov Fjord	788	829	786	743	970
	Ålholm	445	512	491	559	923
	Lindholm, Møn	0	0	35	878	825
	Malurtholm	1.481	1.163	424	698	685
	Maribo Søundersø	1.043	982	817	587	637
	Dyrefod	412	138	428	242	612
	Hundsemyre, Bornholm	491	418	516	490	541
	Rågø Sande	515	491	619	473	387
	Vensholm	334	261	216	281	105
	Ægholm	480	530	0	0	71
	Hjelm Ø	2	35	50	80	55
	Storeager	0	0	0	0	1
	Tyreholm	1.270	1.055	517	231	0
	Strandby, Guldborgsund	5	3	0	0	0
	I alt	8.711	7.535	6.596	6.787	7.422
Danmark – Total		32.645	31.237	30.308	31.079	30.281

3.3 Supplerende oplysninger fra tidligere år

Næsten hvert år, efter at den årlige rapport om ynglende skarver er udkommet, modtager vi enkelte oplysninger om yngleforekomster, som vi ikke havde kendskab til, da rapporten blev skrevet. Efter udgivelsen af rapporten for 2023 har vi fået nye oplysninger fra to lokaliteter:

- Det blev på luftfotos konstateret, at kolonien på Havrvig Polde i Ringkøbing Fjord de sidste par år havde spredt sig til selve Havrvig Pold, hvor der hidtil kun har været reder på Olsens Pold og Vinterleje Pold. På luftfotos blev der talt ca. 300 reder på Havrvig Pold i 2023. Optælling ud fra luftfotos kan dog være vanskeligt, dels fordi billedet måske ikke er taget på det optimale tidspunkt, dels fordi kvaliteten sjældent er optimal i forhold til at tælle skarvreder.
- Vi fik i 2024 kendskab til en ny koloni ved Lovns Sø nær Hvalpsund, hvor der blev talt 13 reder. Observatøren mente, at der havde ynglet skarver på stedet i flere år, og en gennemgang af luftfotos bekræftede, at der havde været koloni siden i hvert fald 2014. På baggrund af luftfotos vurderes der at have været 1 rede i 2014, 10 reder i 2015, 30 reder i 2016, 10 reder i 2017, 20 reder i 2018, 18 reder i 2019, 20 reder i 2020, 15 reder i 2021 og 12 reder i 2022-2023.

Med ovenstående oplysninger opjusteres antallet af skarvreder i Danmark i 2023 fra 30.767 reder til 31.079 reder, og også totalerne for 2014-2022 er justeret i forhold til dette.

3.4 Skarvernes ynglefænologi, ynglesucces og effekter af havørn

Der foregår ikke nogen systematisk overvågning af skarvernes ynglefænologi eller -succes i Danmark, men i forbindelse med optællingerne, ringmærkning af skarvunger og besøg på nogle af lokaliteterne i andre sammenhænge, samles der forskellige oplysninger om forholdene i de enkelte kolonier. De oplysninger kan eksempelvis bidrage med viden om, hvorvidt skarverne yngleder med succes, hvornår rederne blev etableret, og om skarverne er påvirket af havørne. Nogle af disse supplerende oplysninger er gennemgået nedenfor.

Havørnen genindvandrede til Danmark midt i 1990'erne. Bestanden rundede 100 besatte territorier i 2019, og i 2023 var der kendskab til 151 besatte redeterritorier (Skelmose & Larsen 2024). Da havørne ofte først begynder at yngle, når de er 4-5 år gamle, optræder der i Danmark desuden mange yngre, ikke-ynglende ørne. Ynglebestanden af havørn er tættest på Fyn, Sjælland og Lolland-Falster. Særligt i dette område, men også i andre dele af landet, er der de seneste år set mange eksempler på, at havørnene påvirker skarvernes ynglesucces. Havørne fanger sjældent voksne skarver, men kan tage unger (og af og til æg) i rederne. Mange steder består den største påvirkning af ynglesuccesen formentlig i, at sølvmåger og krager stjæler æg, når en havørn har skræmt de voksne skarver væk fra rederne. Desuden er der set tilfælde, hvor små skarvunger er døde af kulde, efter at en havørn har taget ophold i en skarvkoloni og derved har afholdt forældrefuglene fra at vende tilbage til rederne.

En anden effekt af forekomst af havørne i skarvkolonier er, at ynglesæsonen kan blive forsinket. Tilsyneladende er de tidligst ankomne skarver ikke trygge ved at påbegynde redebygning og æglægning, når der er havørne i området. I stedet udskydes ynglestart, indtil der er ankommet flere skarver til kolonien.

Ud over forekomst af havørne vides det fra tidligere undersøgelser, at temperaturen i marts kan have stor betydning for skarvernes æglægningstidspunkt (Gienapp & Bregnballe 2012), og at udbuddet af føde nær kolonierne er af stor betydning for, hvor mange unger de ynglende skarver får på vingerne.

Nedenfor gennemgås eksempler på observationer i kolonierne i 2024.

Rønholm: Ved optællingen 25. maj blev der talt 118 reder, men i den største subkoloni på 102 reder var der næsten ingen æg. Ved et tidligere besøg 17. april var der æg i ca. halvdelen af de 66 reder, der var etableret på det tidspunkt. Øen besøges ofte af havørne, og sølvmåger stjæler æg, når skarverne forstyrres.

Lund Fjord: Her blev der talt 64 reder 5. maj. På dette tidspunkt var de fleste reder forladte, og to yngre havørne sad i kolonien.

Mågeøerne: Ved optællingen 4. maj blev der talt 57 aktive reder, som alle var tomme. Ved et senere besøg 16. juni var der nylagte æg i en enkelt rede. Det er tredje år i træk, hvor der stort set ikke er set æg i rederne. Årsagen formodes at være regelmæssige besøg af havørn, der yngler på Æbelø, 8 km fra kolonien.

Stavns Fjord: Denne koloni har været kraftigt påvirket af havørne gennem flere år, og det er formentlig som en følge af dette, at kolonien i 2024 er gået tilbage med ca. 600 reder. Ved optællingen 14. maj var der "normale forhold" med en del unger i de godt 1.000 reder, der er placeret i det tilbageværende tjørnekrat på den sydlige del af Yderste Holm. På den øvrige del af Yderste Holm og på Kollerne, hvor alle skarver yngler på jorden, var ca. 60 % af rederne tomme. Her var der en del fuldlagte ægkuld i nogle af subkolonierne, men alle æg så relativt nylagte ud. To unge havørne blev observeret under optællingen, og det blev oplyst, at et havørnepar i 2024 har bygget rede på Kyholm ca. 2 km fra skarvkolonien.

Odense Fjord: Hverken i 2023 eller 2024 har der ynglet skarver på Vigelsø, der tidligere var det faste ynglested for skarver i Odense Fjord. Det er formentlig forekomst af havørne, der har fået skarverne til at finde andre steder at yngle. I 2024 taltes i alt 811 reder fordelt på otte småøer i den yderste del af Odense Fjord. Her påvirkes skarverne tilsyneladende ikke af havørne, og ved optællingen 12. maj var der klækket en del unger i kolonierne.

Småholmene, Lillebælt: Her har der gennem flere år været en mindre koloni på 50-100 reder, men tilsyneladende har de ikke haft ynglesucces i adskillige år, og i 2024 var der ingen ynglende skarver på stedet. Der blev observeret to havørne i området i forbindelse med besøget.

Vresen: De seneste år har der været meget få æg i rederne, når denne koloni er blevet besøgt, og forstyrrelser fra havørne kombineret med prædation fra sølvmåger formodes at være årsagen. Da øen ligger langt fra land har der dog ikke været konkrete observationer til at underbygge dette, men i 2024 blev der observeret en rastende havørn på øen i forbindelse med optællingen 24. maj. Her blev der talt 160 reder, men der var kun æg i 116 af disse og ingen unger.

Rågø Sande/Rågø Kalv: Ved optællingen 22. maj taltes 372 reder på Rågø Sand, og der var æg i de 365, men endnu ingen unger. I 2023 var næsten alle reder tomme på omtrent samme tidspunkt. På Rågø Kalv var der 15 reder, der alle var tomme. På selve Rågø har der ynglet havørn frem til 2022, men ikke de sidste to år. Tre yngre havørne blev observeret på lokaliteten på optællingsdagen.

Vensholm: Kolonien er faldet i størrelse fra 281 reder i 2023 til bare 105 i 2024. Ved optællingen 30. maj var der ingen unger, og der var kun æg i 73 af rederne. Øen bliver formentlig jævnlgt besøgt af unge havørne.

I 2023 vurderede vi ud fra observationer i kolonierne, at yngleforsøgene mislykkedes for mindst 15 % af de ynglende skarver på grund af havørne (Sterup & Bregnballe 2023). Som ovenstående iagttagelser indikerer, var havørne også i 2024 en væsentlig faktor for ynglesuccesen i mange af de danske skarvkolonier, om end omfanget lader til at have været lidt lavere end i 2023. Fra de fleste kolonier har vi kun informationer om forholdene på optællingsdagen, og vi ved derfor ikke, hvordan resten af ynglesæsonen er forløbet. Informationerne fra optællingerne giver altså ikke noget dækkende billede af, hvor stor betydning havørne samlet har for skarvernes ynglesucces.

3.5 Mulige årsager til de seneste års udvikling i ynglebestanden

Ynglebestanden af skarver i Danmark gik i 2024 tilbage med 2,6 % efter en næsten tilsvarende fremgang året før. Bestanden har overordnet set ligget på et stabilt niveau i perioden 2014-2024 med i gennemsnit ca. 31.350 par.

En række faktorer indvirker på antallet af skarver, der årligt gør forsøg på at yngle i Danmark. Størrelsen af den danske skarvbestand er grundlæggende bestemt af balancen mellem dødelighed og ynglesucces. Dertil kommer forskellige forhold, der kan spille ind på, om skarverne vælger at yngle eller ej det pågældende år. Dette omfatter bl.a. fuglenes kondition og fødeudbuddet i foråret. I princippet vil forholdet mellem indvandring og udvandring også spille ind. Vi har ikke mulighed for at afgøre, om der i de enkelte år har været en netto indvandring fra fx Tyskland og Sverige, eller om der har været en netto udvandring. Vores vurdering er, at ind- og udvandring har en beskedent indflydelse på, hvor mange skarver der yngler i Danmark i det enkelte år.

Skarvernes dødelighed kan stige markant i kolde vintre, og efter de kolde vintre 2009/10 og 2010/11 faldt skarvbestanden i Danmark med over 20 % (Fig. 3.1, Herrmann m.fl. 2021). Siden har vintrene dog generelt været milde. Der er ikke jagttid på skarver i EU, men en del bliver reguleret som følge af konflikter med fiskeinteresser. Især i Frankrig, hvor en stor del af de danske skarver overvintrer, har der i mange år fundet en omfattende regulering sted. I de to vintre 2019/20 og 2020/21 blev der således i alt nedlagt godt 74.000 skarver (Marion 2022). Fra og med 2022 har der imidlertid ikke været givet tilladelse til regulering i de 'frie vande' i Frankrig (altså uden for de områder, hvor man har fiskeopdræt/akvakultur). De skarver, der tidligere blev reguleret i de 'frie vande', svarede til ca. 42 % af den tilladte kvote for regulering af skarver i Frankrig (L. Marion pers. medd.). Dermed er antallet af nedlagte skarver i Frankrig kommet til at ligge på et lavere niveau, og da mange danske skarver overvintrer i Frankrig, har dette givetvis resulteret i en øget overlevelse blandt danske skarver. Vi er dog usikre på, om reglerne for regulering i Frankrig er blevet eller er ved at blive justeret, så det igen bliver muligt at regulere i de 'frie vande'.

I Danmark er et stigende antal skarver blevet reguleret over de seneste år. I de fem jagtsæsoner 2017/18-2022/23 blev der i gennemsnit nedlagt ca. 5.390 skarver, mens det foreløbige tal for jagtsæsonen 2023/24 er på 9.059 skarver. Før 2017 lå dette tal typisk mellem 2.000 og 4.000, for de ti jagtsæsoner

2007/08-2016/17 således i gennemsnit 3.200 ([Aarhus Universitets vildtudbyttestatistik](#)). Det reelle antal regulerede fugle ligger sandsynligvis højere. Således blev der i 2023 reguleret ca. 11.700 skarver i Danmark ifølge en opgørelse over dispensationer fra EU's fuglebeskyttelsesdirektiv udarbejdet af Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø (https://mst.dk/media/wit-njvog/2023_national-oversigt.pdf). Fra ringmærkning ved vi, at en del af disse regulerede skarver hører til den danske bestand, men en væsentlig del af de nedlagte fugle udgøres af unge og ældre fugle fra andre lande, der efter ynglesæsonen trækker til danske farvande. I 2022 var der udbrud af fugleinfluenza i flere skarvkolonier i det sydøstlige Danmark (Sterup & Bregnballe 2022, Bregnballe m.fl. 2024). Dette medførte lokalt en høj dødelighed for ynglefuglene og en nedgang i antallet af ynglepar i de berørte kolonier.

Skarvernes ynglesucces vurderes primært at være påvirket af forvaltningstiltag, prædation og forstyrrelser fra havørne, samt af fødeudbuddet omkring den enkelte koloni. Desuden kan perioder med regn og blæst på kritiske tidspunkter reducere ungernes overlevelse. Ynglesuccesen varierer meget fra koloni til koloni og fra år til år. Gennem en del år har forvaltningstiltag bevirket, at mere end 10 % af de ynglende skarver blev forhindret i at få unger. Som omtalt andre steder i denne rapport har havørne tilsyneladende en stadigt stigende påvirkning af den danske skarvbestand, og effekten af havørne er nok større end af forvaltningstiltagene i kolonierne. For 2023 vurderedes det således, at havørne forhindrede mindst 15 % af skarverne i at få unger (Sterup & Bregnballe 2023).

Samlet set vurderes det, at de seneste års milde vintre har haft en positiv indvirkning på den danske skarvbestands udvikling, mens forvaltningstiltag, et øget antal nedlagte fugle i Danmark og ikke mindst en øget påvirkning fra havørne har haft den modsatte effekt. Det er også sandsynligt, at de danske farvandes generelt dårlige miljøtilstand påvirker fiskebestandene i en sådan grad, at også tilgængeligheden af føde for skarverne er en faktor af stigende betydning.

Forvaltningstiltag i ynglekolonier har siden 2016 omfattet en forholdsvis stor andel af bestanden og har medvirket til at begrænse ungeproduktionen, samt afholdt nogle af de nye kolonier fra at vokse. Dette medvirker til at holde bestanden på et lavere niveau end ellers, særligt i de dele af landet, hvor den mest intensive regulering finder sted. Regulering af kolonier og forekomst af havørne går primært ud over skarvernes ynglesucces og indvirker på, hvor skarverne vælger at gøre forsøg på at yngle. Da skarver normalt først yngler i en alder af 3-4 år, går der nogen tid, inden en reduceret ynglesucces afspejler sig i størrelsen af landets samlede ynglebestand.

Der foregår ikke nogen systematiske registreringer af ynglesucces, overlevelse, dødsårsager og fødeudbud samt flytninger mellem kolonier, hvilket ville kunne give et bedre grundlag for at forklare de observerede nationale og regionale ændringer i antallet af ynglende skarver.

4. Forvaltende tiltag i kolonier i 2024

4.1 Baggrund

Hvert år giver Naturstyrelsen tilladelse til indgreb/regulering i en del skarvkolonier. Det drejer sig primært om kolonier, hvor der er særlig store bekymringer for, at skarverne vil kunne skade fiskebestande og fiskeriinteresser inden for skarvernes fourageringsområder. Tilladelserne gives i henhold til *Bekendtgørelse om Vildtskader* og den danske forvaltningsplan for skarven (Mikkelsen m.fl. 2022). I nogle kolonier gennemfører Naturstyrelsen selv indgrebene, mens de andre steder udføres af lodsejerne eller af de personer, der har brugsretten på ejendommen.

Tiltagene finder som regel sted ud fra et ønske om at undgå, at skarverne får succes med at etablere nye kolonier eller for at begrænse størrelsen af en eksisterende koloni. I kolonier, hvor skarverne har rede på jorden, består indgrebet oftest i at sprøjte madolie på æggene, så de ikke klækker, mens der andre steder fjernes æg eller hele reder. Hvor skarverne yngler i træer, består indgreb som regel i, at der gøres forsøg på at skræmme skarverne bort, eksempelvis ved at foretage beskydning af skarver nær kolonien.

Nærværende gennemgang omfatter kun tiltag i de kolonier, hvor vi med sikkerhed ved, at skarverne fik bygget reder. Nogle steder bliver der gennemført regulering og bortskræmning, når der er tegn på, at skarverne forsøger at etablere en ny koloni, men endnu ikke er begyndt at bygge reder. Oplysninger om, hvor der er gennemført regulering og bortskræmning, inden skarverne har bygget reder, har vi haft vanskeligt ved at tilvejebringe både for 2024 og for tidligere år.

I den følgende gennemgang er der, pga. manglende viden, heller ikke medtaget oplysninger om beskydning ved kolonier, hvor der på reguleringstidspunktet var etableret reder. Tilladelser til beskydning gives typisk i perioden op til starten af ynglesæsonen, dvs. frem til og med marts, eller efter ynglesæsonen, men i nogle tilfælde har der også været givet tilladelse til beskydning i yngletiden for at forhindre spredning af en koloni til nye områder.

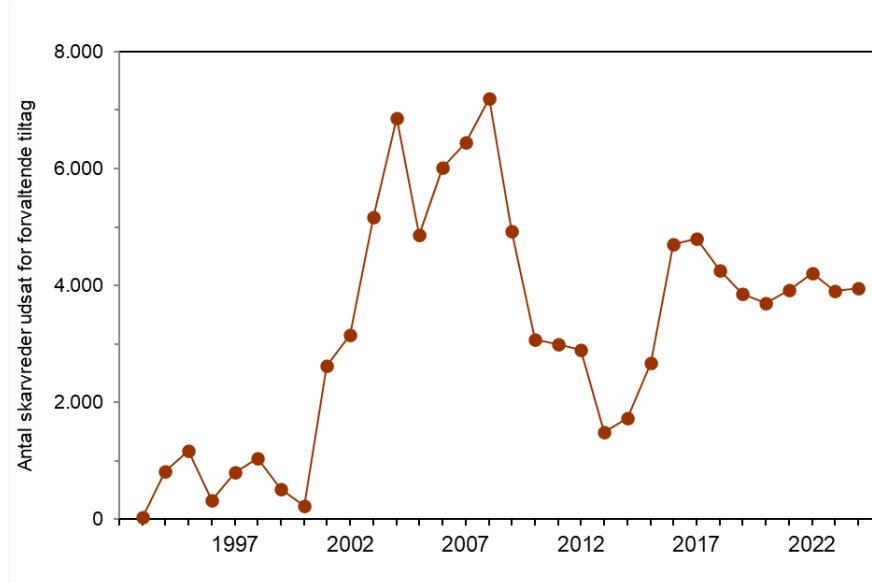
Gennemgangen er baseret på oplysninger, som vi har modtaget fra Naturstyrelsens vildtkonsulenter og i enkelte tilfælde fra de personer, der har udført reguleringen. Nogle år har vi desuden brugt data fra "Vilreg", der er det it-system, der bruges, når man ansøger om tilladelse til regulering efter vildtskadebekendtgørelsen. I de seneste år har vi imidlertid haft vanskeligheder med at få de opdaterede oplysninger fra Vilreg.

4.2 Forvaltende tiltag i 2024

I 2024 blev der efter tilladelse fra Naturstyrelsen gennemført forvaltende tiltag i 13 skarvkolonier. I ti af kolonierne foretog Naturstyrelsen selv reguleringen, mens den blev foretaget af private i de resterende tre kolonier. Indgrebene berørte i alt 3.959 reder (Tabel 4.1), svarende til ca. 13,1 % af alle skarvreder i Danmark i 2024. Både det samlede antal regulerede reder og den regulerede andel af den samlede bestand ligger stort set på samme niveau som i årene 2016-2023, hvor der i gennemsnit har været reguleret 4.163

reder eller 13,2 % af bestanden. I perioden fra 2003-2009 lå antallet af regulerede reder på et højt niveau, hvorefter der i perioden fra 2010-2015, var et noget lavere niveau end i de seneste år (Figur 4.1).

Figur 4.1. Udviklingen i antallet af ynglepar af skarver, som blev forhindret i at få unger som følge af forvaltende tiltag fra 1993 til 2024.

Reguleringen foretages i høj grad i de samme kolonier/områder fra år til år. Særlig høj grad af regulering finder sted i Ringkøbing Fjord, Nissum Fjord, den vestligste del af Limfjorden, Hirsholmene/Læsø og Øresund (Salt-holm/Peberholm).

Foto 4.1. Udsnit af skarvkolonien på Vresen i Storebælt, 24. maj 2024. I denne koloni er æggene blevet olieret gennem en længere periode, men ikke de sidste par år. Foto: Christian Buhl.

Det skal generelt bemærkes, at tiltagene nogle steder indirekte berører et større antal reder, end det her angivne antal. I kolonier, hvor en del af rederne lades uberørte, tages en del af æggene af måger, når skarverne er skræmt bort i forbindelse med regulering i andre dele af kolonien. Desuden er der nogle år tilfælde, hvor der var planlagt regulering af en koloni, men hvor der ikke var æg i rederne, da dette skulle udføres, og kolonien derfor ikke er regnet med som reguleret. Endvidere er regulering i form af beskyddning af voksne skarver i/ved ynglekolonier ikke medregnet i denne opgørelse, men dette har naturligvis en direkte effekt på antallet af ynglende skarver. Nogle år har der været eksempler på, at der ved en koloni er nedlagt flere hundrede skarver umiddelbart inden ynglesæsonen. Omvendt er reguleringen ikke altid 100 % effektiv, og hvis der kun foretages enkelte reguleringsbesøg, vil der ofte komme unger i nogle af rederne.

Tabel 4.1. Forvaltende tiltag gennemført i de danske skarvkolonier i 2024 med angivelse af typen af indgreb, det samlede antal reder i de berørte kolonier og antallet af reder udsat for regulering.

Lokal NST-enhed	Koloni	Type indgreb	Antal reder	
			I alt	Reguleret
Blåvandshuk	Havrvig Polde	Oliering	1.104	729
	Skjern Enge	Fjernelse af reder	128	128
Vestjylland	Sandøen	Oliering	127	127
Thy	Krik Sandø	Oliering	153	153
Vendsyssel	Hirsholmene	Oliering	968	348
	Knogen	Oliering	12	12
	Nordre Rønner	Oliering	1.291	1.291
	Sdr. Rønner	Oliering	207	25
Søhøjlandet	Bosserne	Ødelæggelse af æg	275	275
Fyn	Lille Græsholm	Oliering	97	97
	Langholmshoved/Langholm	Oliering	57	32
Hovedstaden	Saltholm, Øresund	Oliering	250	250
	Peberholm, Øresund	Oliering	500	500
Total			5.169	3.959

Vi har i 2024 nedenstående oplysninger om anvendelsen af forskellige reguleringsmetoder:

- Oliering af æggene var som sædvanlig den hyppigst anvendte metode til regulering af skarvreder. Oliering blev i 2024 gennemført i 3.556 reder fordelt på 11 kolonier (Tabel 4.1).
- Ødelæggelse af æggene blev benyttet i en enkelt koloni i 2024, nemlig Bosserne ved Samsø, hvor alle æggene i en koloni på 275 reder blev trådt i stykker.
- Fjernelse af reder blev benyttet som reguleringsmetode i én koloni, nemlig Skjern Enge, hvor 128 reder blev fjernet.
- Bortskræmning har ifølge vores oplysninger ikke fundet sted ved nogen kolonier.
- Beskydning fandt sted ved nogle kolonier, men det er i år ikke lykkedes at få nærmere oplysninger om dette, herunder hvilke kolonier, hvilke perioder og antallet af nedlagte skarver. De seneste år har der især været tale om nedlæggelse af fugle ved kolonierne i januar-marts eller efter ynglesæsonen, men nogle år er der også givet tilladelse til regulering ved enkelte kolonier inden for ynglesæsonen. Beskydning har de seneste år bl.a. fundet sted ved Svingel Engsø, Flyndersø, Kielstrup Sø, Overby på Sjællands Odde og Ålholm.

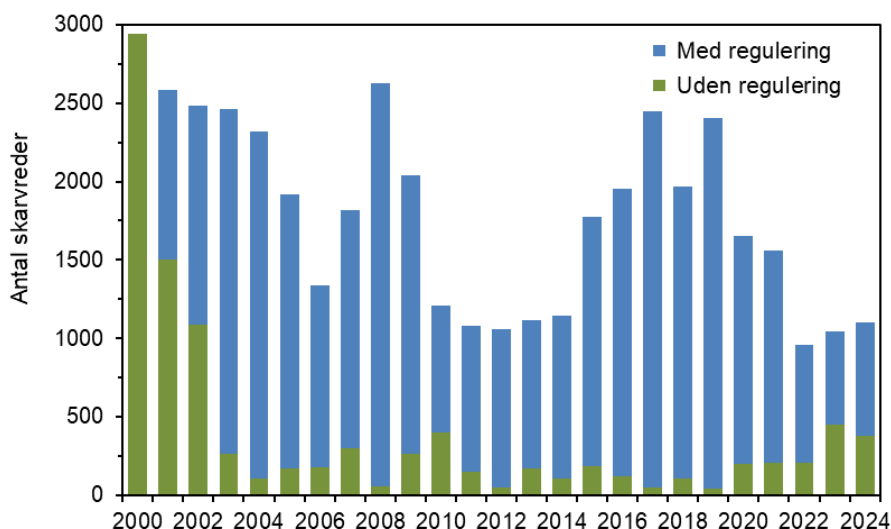
Som det fremgår af Tabel 4.1, omfatter reguleringen ikke altid hele kolonien. I flere af de jordrugende kolonier, hvor rederne olieres, tillades en del af skarverne at gennemføre ynglecyklus, fx Havrvig Polde og Hirsholmene. I andre kolonier, hvor skarverne yngler i buske og træer, er det ikke praktisk muligt at regulere alle reder. I 2024 er regulering dog stort set kun sket i kolonier, hvor næsten alle reder er placeret på jorden.

Reguleringen blev foretaget af private lodsejere eller andre bemyndigede personer/lokale foreninger i kolonierne Nordre Rønner, Lille Græsholm og Langholmshoved/Langholm.

Det er i vidt omfang de samme kolonier, hvor der foretages regulering år efter år, men dog med mindre forskelle. I kolonierne på Ndr. Rønner og Sdr. Rønner ved Læsø foretages der ikke regulering hvert år, og i 2024 blev der kun reguleret i forbindelse med et enkelt besøg på Sdr. Rønner, hvor der endnu kun var få reder med æg. På Rotholmene i Limfjorden er æggene som regel blevet olieret, men her etablerede skarverne sig først sent i år, og kolonien blev opdaget for sent til at påbegynde regulering. På Vresen i Storebælt foregår regulering ikke hvert år, og i 2024 var der kun få reder og få æg, så regulering blev ikke gennemført. I kolonierne Kidholmene, Botofte Skovmose og Dyrefod er skarverne blevet reguleret gennem flere år, men ikke de seneste år.

Nogle år modtager vi oplysninger om, at der er set tegn på ulovlig regulering i danske skarvkolonier, men dette har ikke været tilfældet i 2024.

Figur 4.2. Udviklingen i antallet af skarvreder i Ringkøbing Fjord 2000-2024. "Med regulering" angiver antallet af regulerede reder. I langt de fleste tilfælde bestod reguleringen i at oliere æggene, men nogle år er reguleringen i enkelte af kolonierne sket ved at fjerne reder.

5. Udviklingen i regionerne

5.1 Vestjyske fjorde og Vadehavet

I Vestjylland blev der i 2024 optalt 2.277 skarvreder fordelt på fem kolonier. Dette er et lille fald på 4 % fra 2023, men antallet af reder har stort set været uændret fra 2022 til 2024.

Vestjylland er den region med det mest varierende antal ynglende skarver, og de sidste tyve år har bestanden fluktueret mellem godt 1.000 reder og mere end 3.000 reder (Figur 5.1). Størsteparten af skarverne yngler i Ringkøbing Fjord, hvor næsten alle reder siden 2003 er blevet reguleret. Variationer i fødeudbudet vurderes at spille en væsentlig rolle for antallet af skarver, der yngler i Ringkøbing Fjord. I 2020 skete der et større fald i antallet af ynglende skarver i Ringkøbing Fjord, hvilket formentlig skyldtes, at en del af skarverne herfra udvandrede til den forholdsvis nye koloni i Filsø, hvor der ikke foregår regulering.

I Ringkøbing Fjord yngler der som regel skarver på både Havrvig Polde og Klægbanken. I 2024 var der ingen ynglende skarver på Klægbanken. Dette var der heller ikke i 2022, mens der var 90 reder i 2023. Efter ynglesæsonen i 2024 konstateredes det, at kolonien på Havrvig Polde havde spredt sig til en ny ø, selve Havrvig Pold, der ligger ca. 1,2 km fra hovedkolonien på Olsens Pold. På ortofotos kunne der tælles ca. 165 reder her i 2024 og 300 reder i 2023. Det samlede antal reder på Havrvig Polde i de to år er blevet justeret i forhold til dette, hvorved det samlede antal reder opgøres til 952 i 2023 og 1.104 i 2024 (Figur 5.2). I Skjern Enge var der som i 2023 kolonidannelse, i år med 128 reder. Som sidste år blev rederne fjernet af Naturstyrelsen.

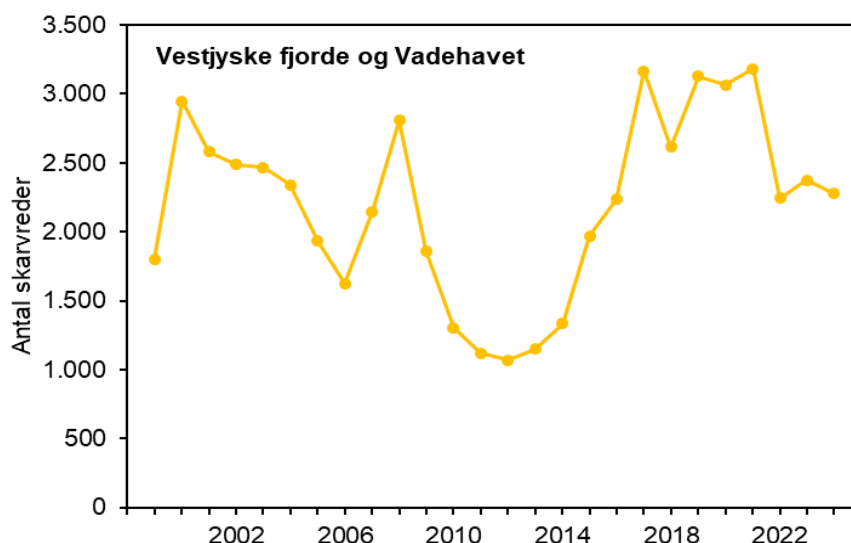
Foto 5.1. Skarvreder i nordenden af Filsø Mellemsø, 20. maj 2024, fotograferet fra drone. Foto: Lars Maltha Rasmussen.

Kolonien i Filsø Mellemsø gik, efter flere års tilbagegang, frem fra 773 til 878 reder. Her fortsatte tendensen med færre reder (317) på jorden på øen Storeholm og flere reder (561) i træer i nordvestenden af søen. På Storeholm optræder der jævnligt havørne.

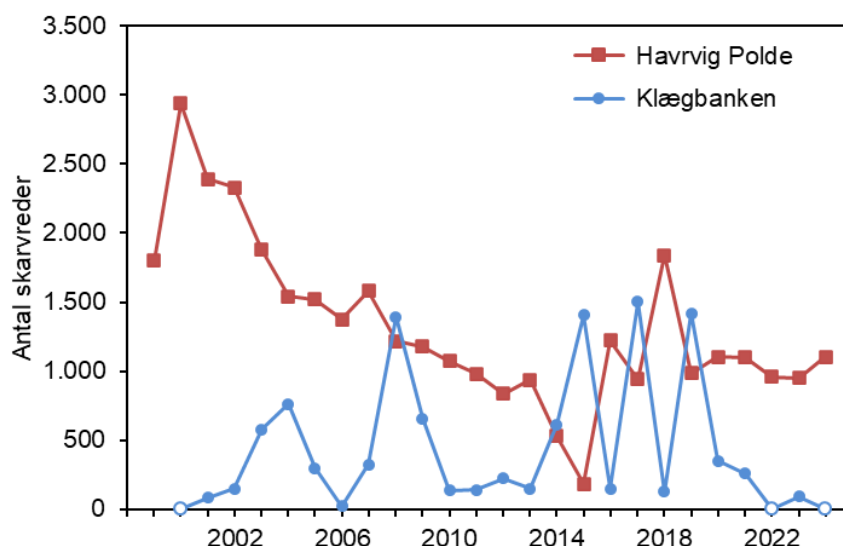
På Sandøen i Nissum Fjord gik kolonien tilbage fra 267 til 127 reder.

Kolonien ved Svingel Engsø gik for andet år i træk kraftigt tilbage. I 2022 var der her 463 reder, i 2023 var der 239 reder, og i 2024 kun 40 reder. I 2022 flyttede en stor del af skarverne til et nyt sted godt en kilometer nordøst for den oprindelige koloni. I 2024 var der 30 reder ved selve Svingel Engsø og 10 reder på det nye sted.

Figur 5.1. Udviklingen i antallet af beboede skarvreder i region 'Vestjyske fjorde og Vadehavet' 1999-2024.

Figur 5.2. Udviklingen i antallet af beboede skarvreder på Havrvig Polde og Klægbanken 1999-2024. Åbne symboler angiver, at der ikke yngede skarver.

5.2 Limfjorden

Skarvbestanden i Limfjorden gik i 2024 markant tilbage. Der blev talt 1.524 reder fordelt på 13 kolonier, hvilket er en tilbagegang på 554 reder eller 27 %.

Ynglebestanden i området kulminerede med godt 5.000 reder omkring år 2000. Herefter gik bestanden tilbage, men lå fra 2010 til 2023 relativt stabilt mellem 2.000 og 3.000 reder, dog med en faldende tendens de senere år (Figur 5.3). Antallet af reder i 2024 var det laveste siden 1993.

I regionens største koloni på Melsig i Arup Vejle har antallet af reder været nedadgående i en årrække og faldt fra 662 i 2023 til 434 i 2024 (Figur 5.4). Der var, som de sidste to år, tre andre, mindre kolonier inden for 12 km fra Melsig; Lund Fjord med 64 reder (79 i 2023), Selbjerg Vejle med 58 reder (82 i 2023) og Ejerslev Røn med 8 reder (14 i 2023).

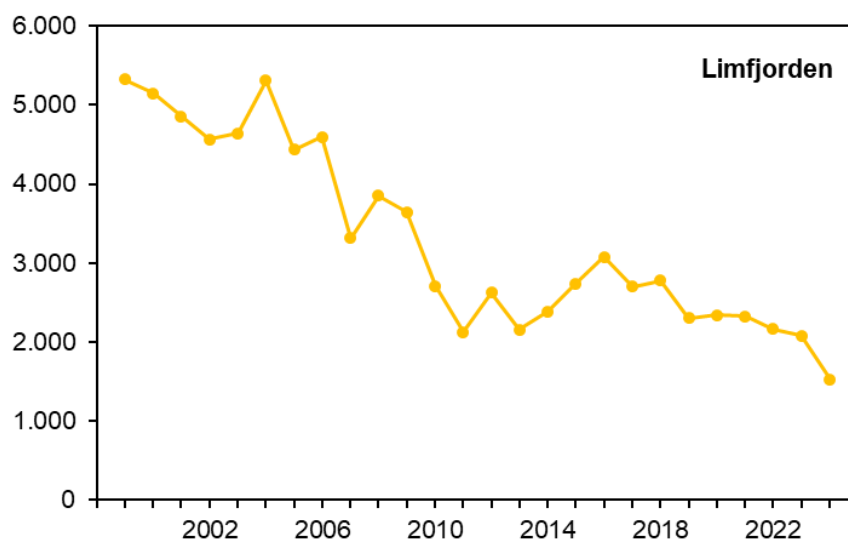
To andre af regionens større kolonier ligger ved søer et stykke syd for selve Limfjorden: Flyndersø (300 reder mod 353 i 2023) og Hald Sø (204 reder mod 229 i 2023). Skarvkolonien ved Flyndersø er faldet i størrelse de sidste to år, mens kolonien ved Hald Sø er ret stabil (Figur 5.5). Omkring vestenden af Limfjorden flytter skarverne en del rundt, nok på grund af regulering af kolonierne. Sidste års to kolonier på Harboøre Tange blev i år opgivet, mens der til gengæld opstod en ny koloni på 153 reder på Krik Sandø ved Agger Tange. Også her blev alle reder olieret, som de er blevet på Harboøre Tange.

Kolonien på Rotholmene ved Hvalpsund faldt fra 254 reder i 2023 til 46 reder i 2024 (Figur 5.4). Få kilometer herfra blev der opdaget en mindre koloni på ca. 13 reder i Lovns Sø. På luftfotos kunne det konstateres, at der har været en koloni på stedet gennem en del år.

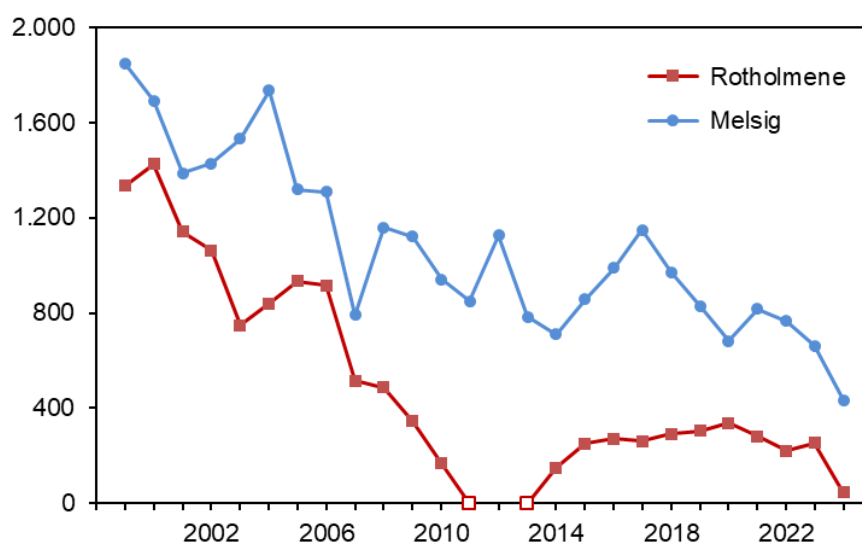

Foto 5.2. Skarvreder ved jagthytten på Rønholm i Limfjorden, 25. maj 2024. Foto: Jan Skrivers.

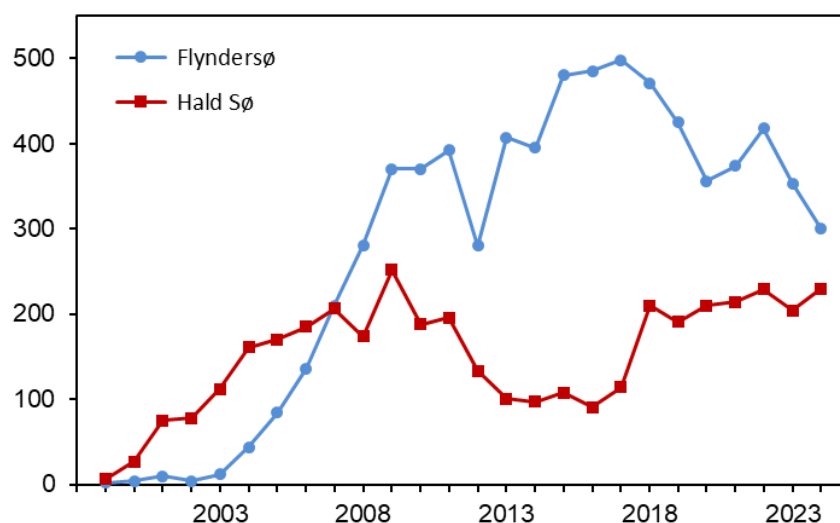
Figur 5.3. Udviklingen i antallet af beboede skarvreder i region 'Limfjorden' 1999-2024.

Figur 5.4. Udviklingen i antallet af beboede skarvreder på Melsig og Rotholmene 1999-2024. Åbne symboler angiver, at der ikke yngede skarver.

Figur 5.5. Udviklingen i antallet af beboede skarvreder ved Flyndersø og Hald Sø 1999-2024.

5.3 Nordlige Kattegat

Omkring den nordlige del af Kattegat blev der i 2024 talt 4.218 reder fordelt på 14 kolonier. Dette er en tilbagegang på 229 reder eller ca. 5 % i forhold til 2023.

Skarvbestanden i regionen kulminerede omkring 2005, hvilket er noget senere end i de fleste andre regioner. På dette tidspunkt ynglede her godt 6.000 par skarver, og siden er antallet altså faldet en del. De seneste år har det samlede antal reder i regionen været forholdsvis stabilt, svingende mellem 3.300 og 4.600 (Figur 5.6).

Kolonierne på Ndr. Rønner, på Hirsholmene og i Fuglsø Mose er regionens tre største. På Ndr. Rønner er kolonien vokset i størrelse de seneste år, og her blev der talt 1.291 reder i 2024 (Fig. 5.9). På Hirsholmene var der 968 reder, og denne har ligget omkring 1.000 reder i flere år (Figur 5.7).

I Fuglsø Mose på Djursland blev der i år talt 825 reder, og her er koloniens størrelse faldet med over 500 reder på bare to år (Figur 5.8). I Rørdal Lergrave ved Aalborg var der med 462 reder også tilbagegang (538 reder i 2023). Koloniens størrelse har dog været ret stabil siden 2014 (Figur 5.8).

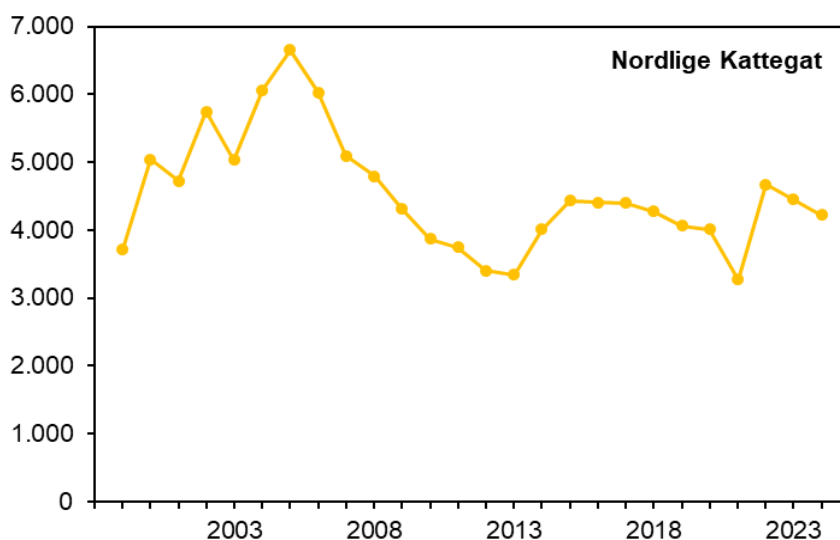
Omkring Læsø er der ud over Ndr. Rønner flere mindre kolonier. I 2024 var der 207 reder på Sdr. Rønner, 12 på Knogen og omkring 35 reder på Læsø Rende Fyr. I 2023 blev der fundet 7 reder på en meteorologi-mast placeret mellem Læsø og Anholt, men herfra har vi ikke oplysninger for 2024.

I den gamle koloni ved Toftesø, hvor der tidligere har ynglet over 4.000 par, var der blot 69 reder i 2024 (Figur 5.7).

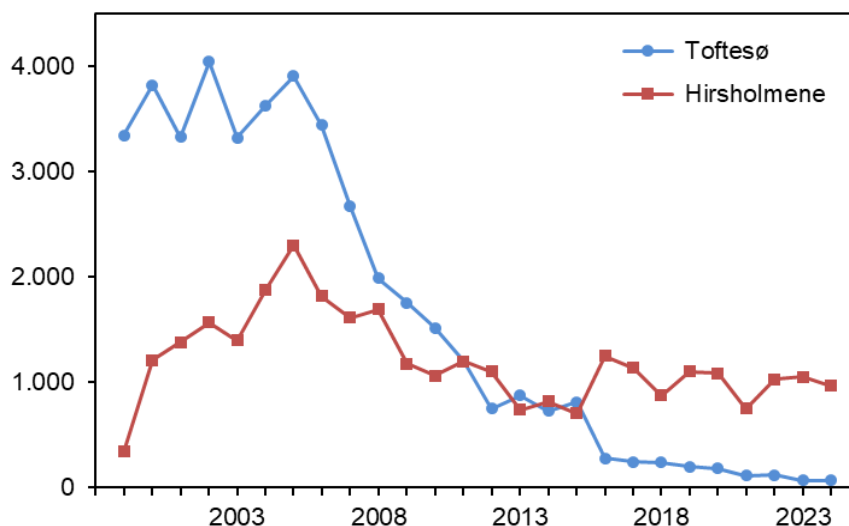
Omkring Mariager Fjord blev der talt 79 reder ved Kielstrup Sø (135 i 2023). Sidste års nye koloni ved Molhøj Sø øst for Hadsund voksede i år fra 2 til 55 reder.

I området omkring Hirtshals var der som de sidste par år ynglende skarver ved Købsted (19 reder) og nær Nørlev Sø (42 reder).

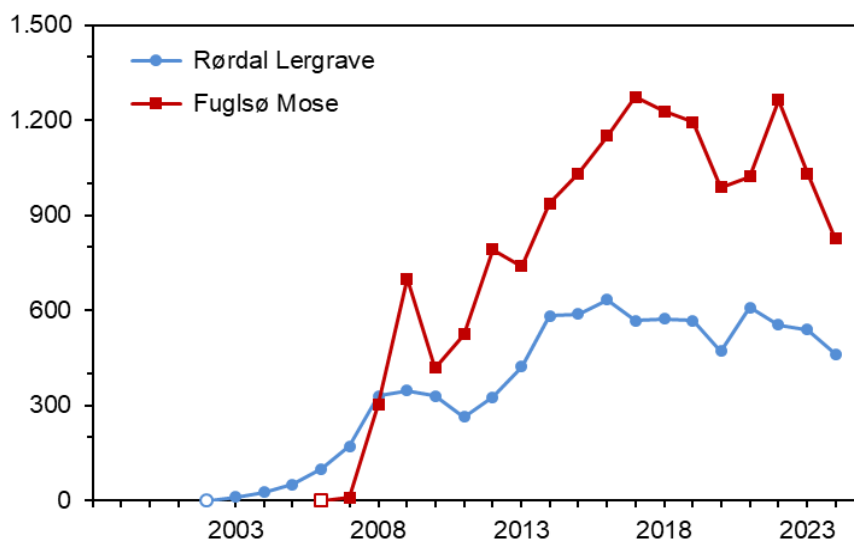
Figur 5.6. Udviklingen i antallet af beboede skarvreder i region 'Nordlige Kattegat' 1999-2024.

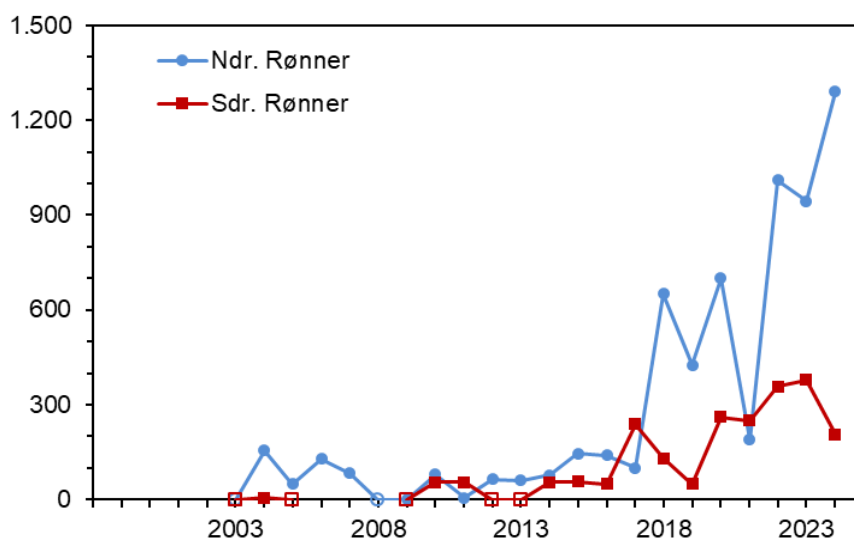
Figur 5.7. Udviklingen i antallet af beboede skarvreder ved Tof-tesø og på Hirsholmene 1999-2024.

Figur 5.8. Udviklingen i antallet af beboede skarvreder i Fuglsø Mose og Rørdal Lergrave 1999-2024. Åbne symboler angiver, at der ikke yngede skarver.

Figur 5.9. Udviklingen i antallet af beboede skarvreder på Ndr. Rønner og Sdr. Rønner 1999-2024. Åbne symboler angiver, at der ikke yngede skarver.

5.4 Sydvestlige Kattegat

I regionen 'Sydvestlige Kattegat' blev der i 2024 talt 5.517 skarvreder, hvilket er et fald på 10 % i forhold til året før. Disse var fordelt på 13 kolonier.

Skarvbestanden i regionen kulminerede med ca. 11.000 reder i 1995, men gik efterfølgende tilbage gennem flere år, og antallet var faldet til ca. 4.100 reder i 2016. Herefter steg bestanden igen frem til 2020, og siden har den ligget forholdsvis stabilt omkring ca. 6.000 reder (Figur 5.10).

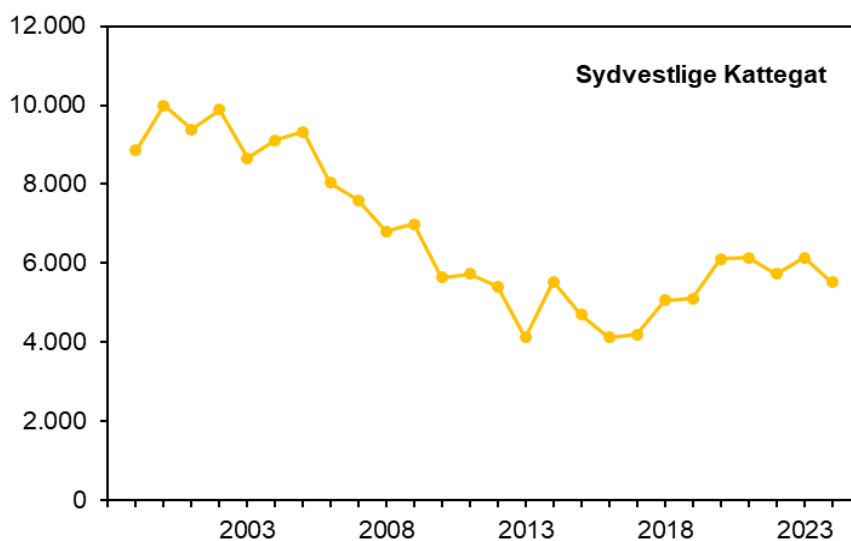
Skarvkolonien i Stavns Fjord på Samsø, der er landets største koloni, faldt fra 2.629 reder i 2023 til 2.019 reder i 2024, svarende til en tilbagegang på 27 %. Kolonien har ellers været stabil eller i fremgang de senere år (Figur 5.11), men har de seneste år været kraftigt påvirket af havørne. I regionens næststørste koloni på Svanegrunden nord for Endelave blev der talt 1.175 reder mod 1.225 reder i 2023 (Figur 5.11).

Langs østkysten af Jylland yngler der skarver i mellemstore kolonier ved hhv. Rugård Sø (249 reder), Vængesø (402 reder) og Rands Fjord (311 reder) (Figur 5.12). Også landets ældste koloni på Vorsø ligger i dette område, her faldt antallet af reder til 184 efter at have ligget stabilt på mellem 200 og 300 reder siden 2016 (Figur 5.13). Nær Vorsø opstod en ny koloni på 27 reder ved Amstrup Mose.

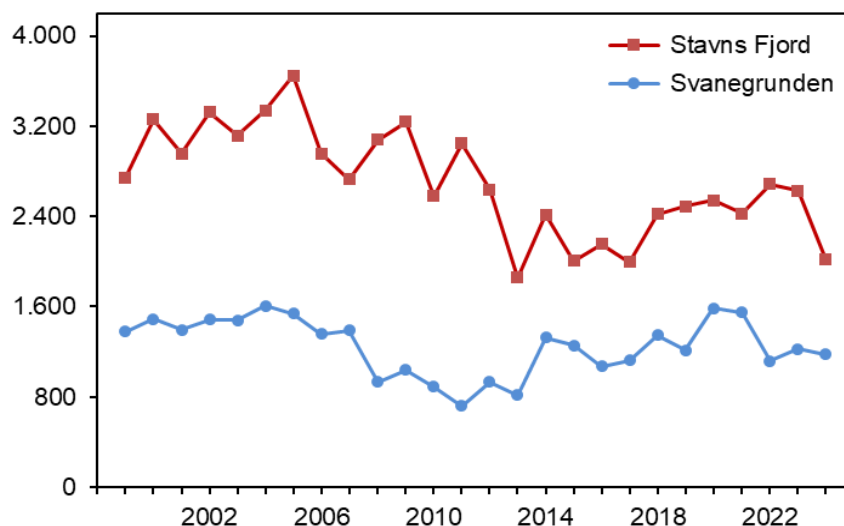
I Odense Fjord var der som i 2023 ingen ynglende skarver på Vigelsø. Siden 2020 er området skarver i stedet begyndt at yngle på flere af de små, typisk kunstige, øer i den yderste del af fjorden. I 2024 var der ynglende skarver på i alt otte af disse småøer med en maksimal afstand på 3 km mellem de enkelte øer. Disse er i denne rapport regnet som tre kolonier: Sorteø (216 reder på fire øer), Esbechholme/Flintholm (514 reder på tre øer) og Stenøerne (81 reder på én ø). Samlet gik antallet lidt ned fra 881 reder i 2023 til 811 reder i 2024.

I den gamle koloni på Mågeøerne faldt antallet af reder fra 137 i 2023 til 57 i 2024 (Figur 5.13). For tredje år i træk var der ingen ynglesucces her, formentlig på grund af jævnlig forekomst af havørne i kolonien.

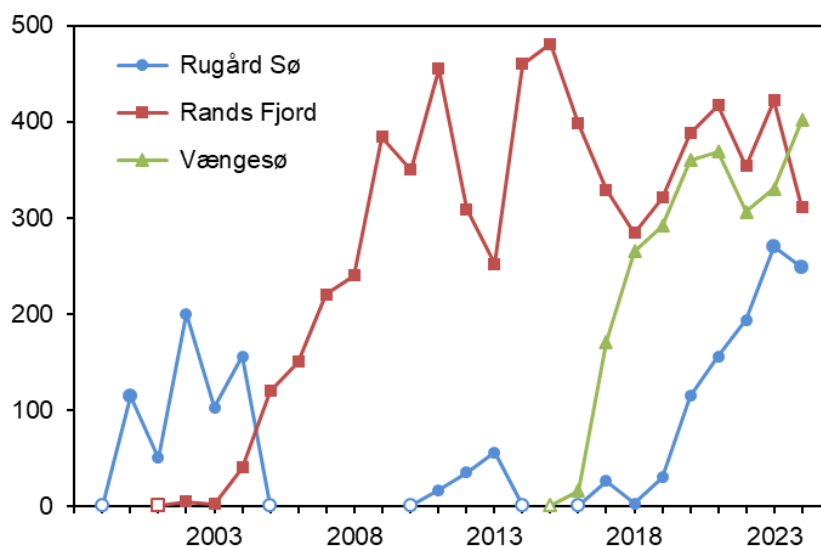
Figur 5.10. Udviklingen i antallet af beboede skarvreder i region 'Sydvestlige Kattegat' 1999-2024.

Figur 5.11. Udviklingen i antallet af beboede skarvreder i Stavns Fjord og på Svanegrunden 1999-2024.

Figur 5.12. Udviklingen i antallet af beboede skarvreder ved Rugård Sø, Rands Fjord og Vængesø 1999-2024. Åbne symboler angiver, at der ikke yngede skarver.

Figur 5.13. Udviklingen i antallet af beboede skarvreder på Mågeøerne og på Vorsø 1999-2024.

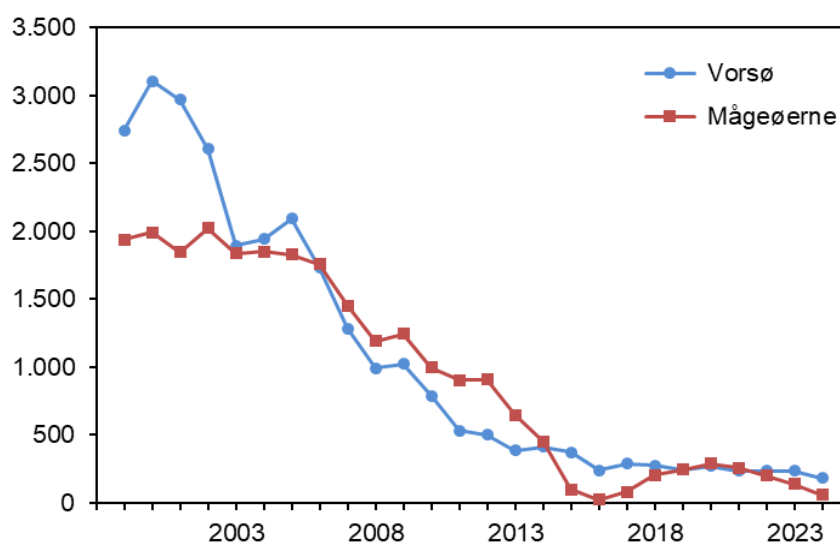

Foto 5.3. Skarvreder på Esbechholme i Odense Ford, 12. maj 2024. I mangel af træer bygger skarverne gerne reder på kunstige strukturer. Foto: Jacob Sterup.

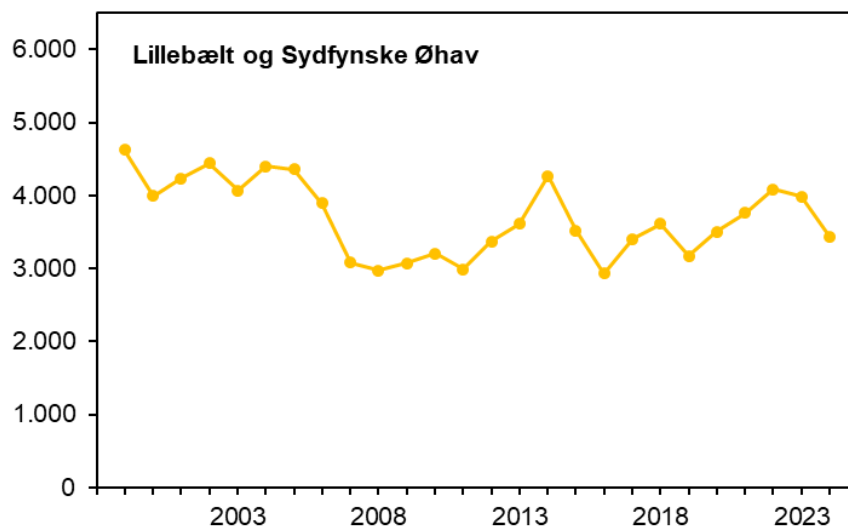
5.1 Lillebælt og Det Sydfynske Øhav

Omkring Lillebælt og Det Sydfynske Øhav blev der i 2023 talt i alt 3.432 reder fordelt på 12 kolonier. Dette er et fald på 557 reder eller 14 % i forhold til 2023. Der var yngleforekomst på en lokalitet, hvor der ikke ynglede skarver i 2023, mens skarverne forsvandt fra to lokaliteter.

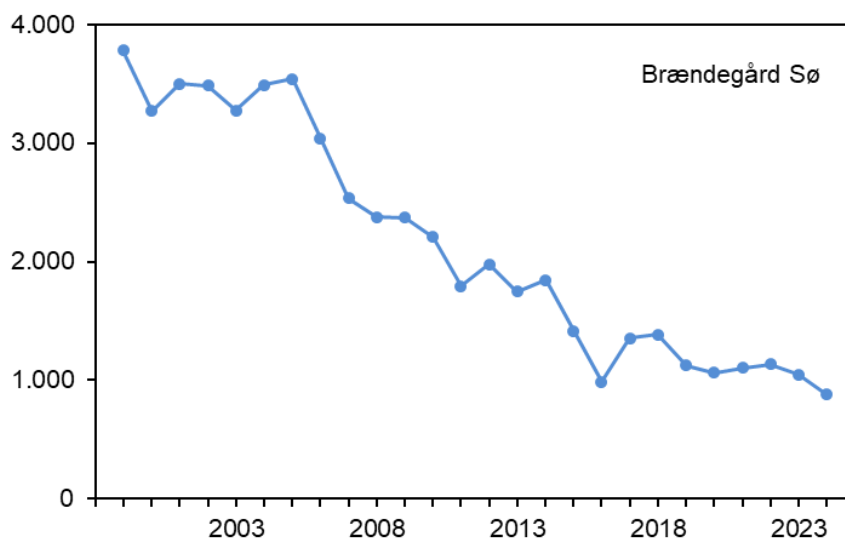
Skarvbestanden i regionen kulminerede med ca. 8.000 reder i 1992, heraf godt 7.000 ved Brændegård Sø. I de sidste 15-20 år har bestanden været ret stabil med normalt mellem 3.000 og 3.500 reder (Figur 5.14).

Regionens største koloni ved Brændegård Sø/Nørresø har været temmelig stabil efter 2016, men de sidste par år har der været tilbagegang. I 2023 blev der talt 1.047 reder, men i 2024 kun 878 (Figur 5.15). Rederne var fordelt med 346 reder på øen i Brændegård Sø og 532 reder ved Nørresø.

Figur 5.14. Udviklingen i antallet af beboede skarvreder i region 'Lillebælt og Sydfynske Øhav' 1999-2024.

Figur 5.15. Udviklingen i antallet af beboede skarvreder ved Brændegård Sø (inkl. Nørresø) 1999-2024.

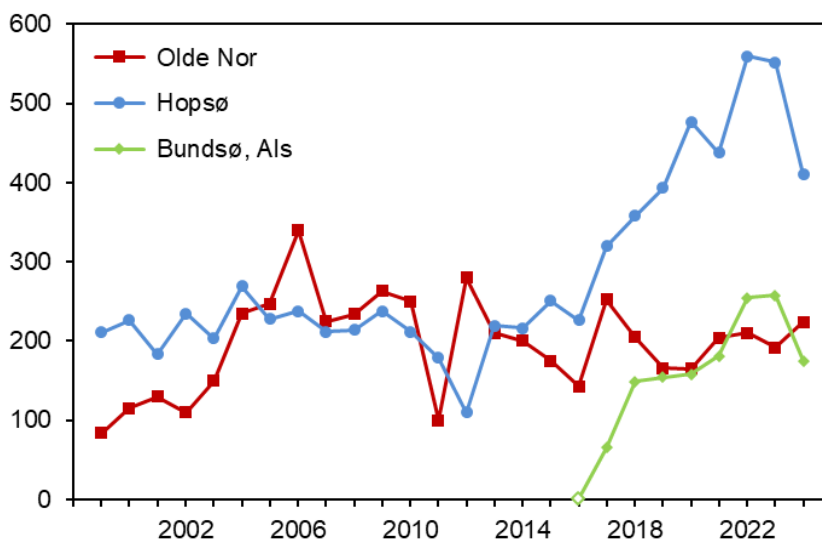

I skarvkolonierne omkring den sydlige del af Lillebælt var der en større tilbagegang ved Hopsø, der faldt fra 552 reder i 2023 til 410 i 2024. Ved Olde Nor (224 reder) og Bundsø (175 reder) var ændringerne mindre (Figur 5.16). På Kidholmene længere nordpå i Lillebælt var 297 reder omtrent som året før, mens der i år ikke var reder på Småholmene (99 reder her i 2023). Ved Gråsten Slotssø taltes 78 reder (62 reder i 2023).

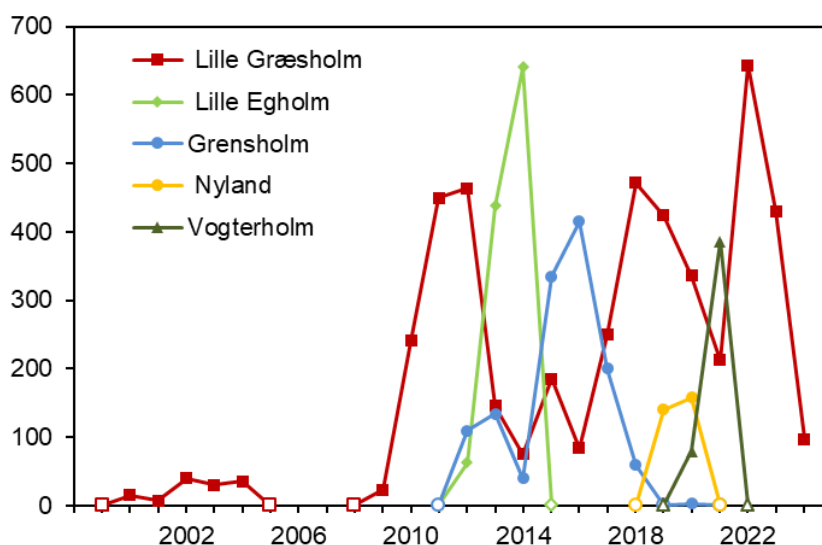
På holmene i Det Sydfynske Øhav var der kun få ynglende skarver i 2024. Skarverne flytter en del rundt mellem flere lokaliteter (Figur 5.17), hvor både regulering af kolonierne og forekomst af havørne formodes at spille en rolle. Lille Græsholm ved Bredholm har været den mest stabile yngleplads, men i 2024 etablerede skarverne sig først her sent på sæsonen (sidst i juni), og antallet af reder nåede kun op på 97 (430 i 2023). Desuden gjorde i alt 57 par yngleforsøg på Langholm og Langholmshoved. Omkring Øhavet var der kolonier i Nakkebølle Inddæmning (13 reder) og ved Haven ved Søby på Ærø (168 reder).

Ved Storebælt var der igen i år fremgang i kolonien i Botofte Skovmose på Langeland, fra 597 til 875 reder. Kolonien på Vresen har klaret sig dårligt gennem en del år, og i 2024 var der blot 160 reder. Ved Klintholm på Østfyn, hvor der i to år har været en lille koloni, blev der ikke fundet reder i 2024.

Figur 5.16. Udviklingen i antallet af beboede skarvreder ved Hopsø, Olde Nor og Bundsø (alle ved den sydlige del af Lillebælt) 1999-2024. Det åbne symbol angiver, at der ikke yngede skarver.

Figur 5.17. Udviklingen i antallet af beboede skarvreder på Ll. Græsholm, Lille Egholm, Grensholm, Nyland og Vogterholm (alle i Det Sydfynske Øhav) 1999-2024. Åbne symboler angiver, at der ikke yngede skarver.

5.2 Nordlige Sjælland

I regionen 'Nordlige Sjælland' blev der i 2024 talt 5.891 skarvreder fordelt på 19 kolonier. Dette er en fremgang på 620 reder (12 %) i forhold til 2023.

Nordsjælland var den af de syv regioner, der senest blev genbesat af ynglende skarver, efter at arten i 1900-tallet var udryddet fra Danmark. Den første egentlige koloni i området blev etableret så sent som i 1987 på Bognæs i Roskilde Fjord. Siden 1997 har bestanden i regionen været temmelig stabil og har de fleste år ligget mellem 4.000 og 5.000 reder (Figur 5.18). Antallet af reder i 2024 er det hidtil højeste, om end der kun er tale om godt 100 reder mere end det tidligere højeste antal i 2009.

Omkring Isefjord/Roskilde Fjord ligger den største skarvkoloni ved Hovvig nær Nykøbing Sjælland, og den faldt noget i antal i 2024, fra 798 til 663 reder. Der var

også tilbagegang i den anden store koloni i området, Selsø, fra 336 reder i 2023 til 211 reder i 2024. I den gamle koloni på Bognæs, hvor der tidligere yngede op mod 1.000 par, taltes 56 reder (49 i 2023). Udviklingen i disse kolonier kan ses i Figur 5.19. Kolonien i Tempelkrogsøen voksede fra 18 til 26 reder.

På den nordøstligste del af Sjælland er de største kolonier Hellebæk Skov (746 reder), Holløse Bredning/Ellemosen (305 reder) og Esrum Sø (250 reder). Disse kolonier har alle været ret stabile i størrelse de seneste år (Figur 5.20). Desuden var der 159 reder i kolonien ved Arresø.

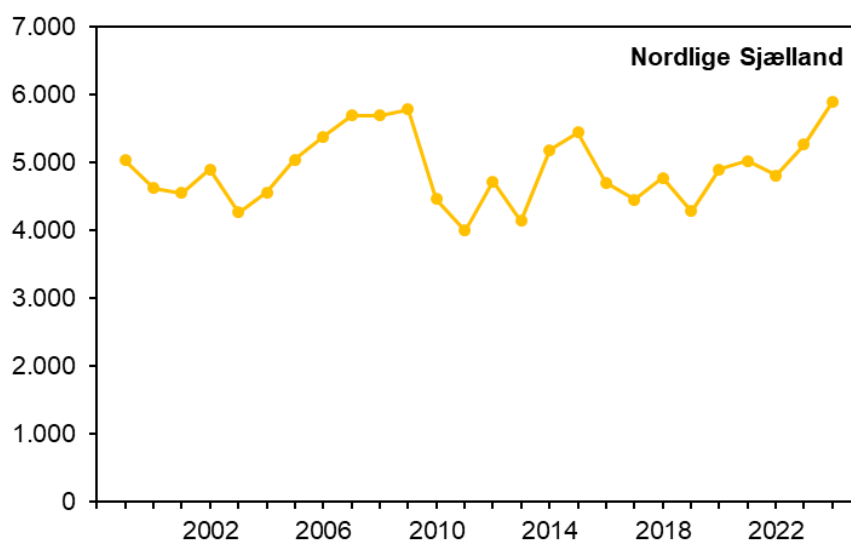
Kolonien ved Skarresø på den nordvestlige del af Sjælland er de sidste par år gået markant frem. I 2024 var der 1.027 reder mod 710 i 2023 og 569 i 2022. Ved Overby på Sjællands Odde blev der talt 115 reder præcis som i 2023.

I Øresund var der i 2024 ca. 500 reder på Peberholm (327 i 2023) og 250 reder på Saltholm (293 i 2023). Disse to kolonier bliver som de eneste i regionen reguleret, idet alle æg olieres af hensyn til flysikkerheden i Københavns Lufthavn.

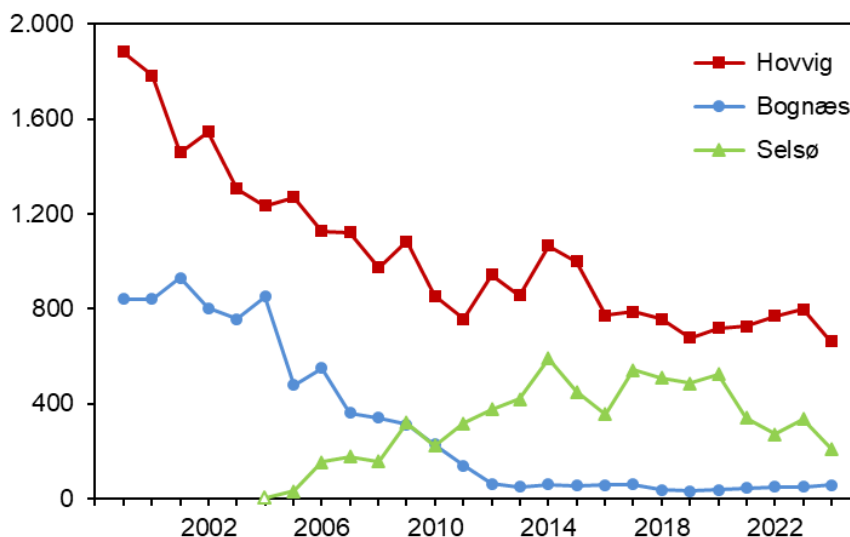
Herudover var de største kolonier i regionen Højbjerg Skov ved Korsør med 532 reder (hidtil højeste antal her) samt kolonierne i Københavnsområdet: Damhussøen (295 reder), Vaserne (372 reder) og Sortedamssøen (160 reder).

Den kun tre år gamle koloni ved Søholm Engsø på Stevns, voksede i 2024 til 200 reder (49 reder i 2023). Endelig blev der talt 4 reder i Snoldelev Mose.

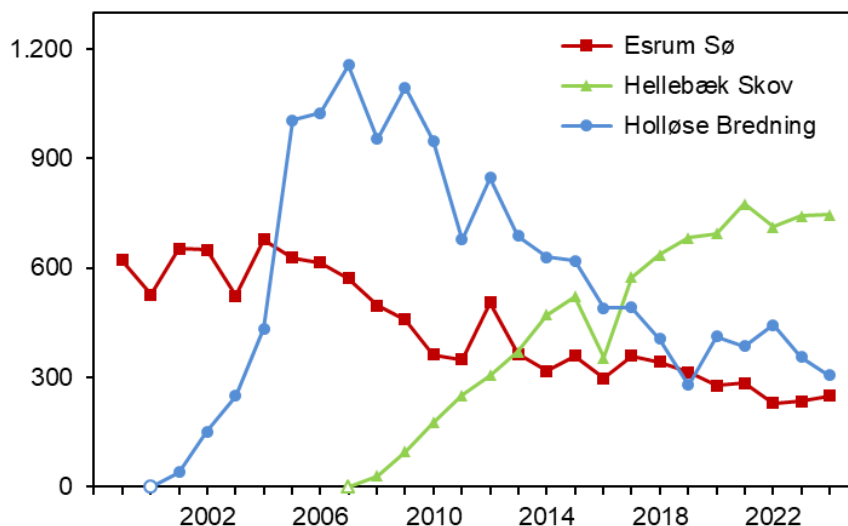
Figur 5.18. Udviklingen i antallet af beboede skarvreder i region 'Nordlige Sjælland' 1999-2024.

Figur 5.19. Udviklingen i antallet af beboede skarvreder ved Hovvig, Selsø og Bognæs 1999-2024. Det åbne symbol angiver, at der ikke yngede skarver.

Figur 5.20. Udviklingen i antallet af beboede skarvreder ved Esrum Sø, Holløse Bredning (inkl. Ellemosen) og Hellebæk Skov 1999-2024. Åbne symboler angiver, at der ikke yngede skarver.

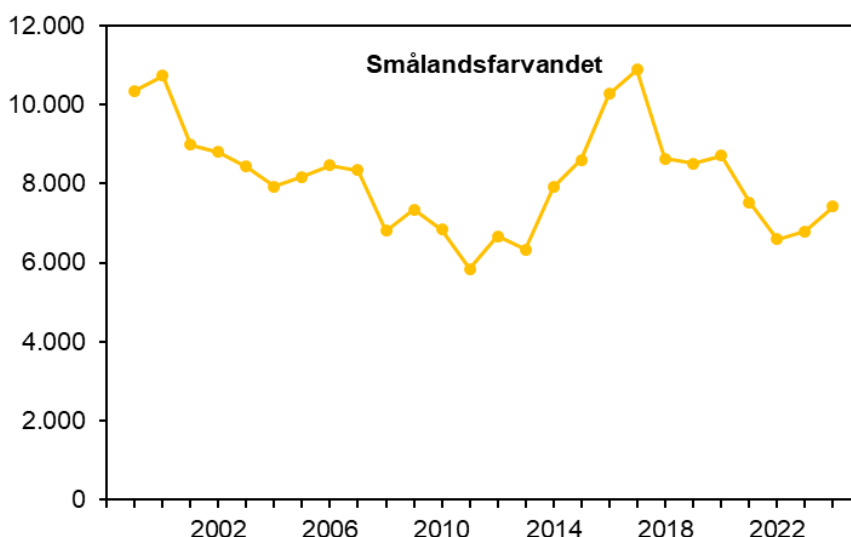

5.3 Smålandsfarvandet

Regionen 'Smålandsfarvandet' omfatter Sydsjælland, Lolland, Falster, Møn og Bornholm. Der blev i 2024 optalt 7.422 reder fordelt på 13 kolonier, hvilket er en fremgang på 635 reder (9 %) sammenlignet med 2023.

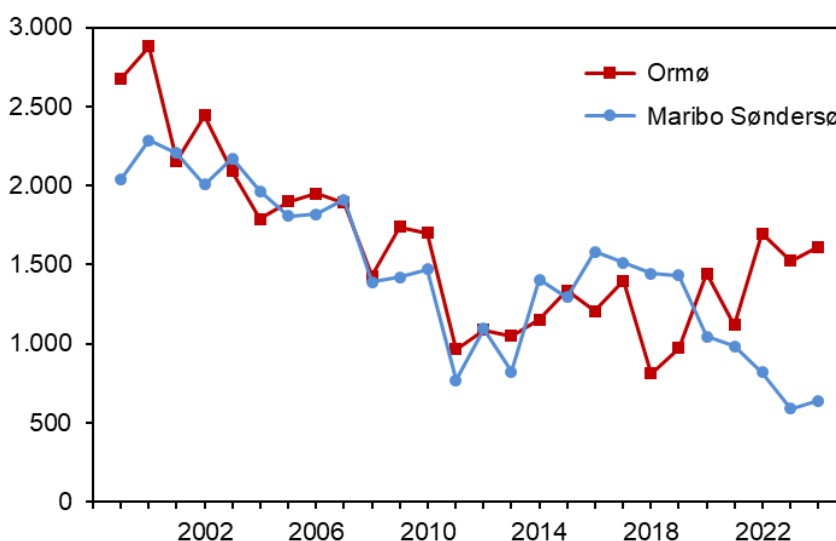
Skarvbestanden i regionen kulminerede med ca. 12.500 reder i 1993, og bestanden var i resten af 1990'erne ret stabil med omkring 10.000 reder. Herefter faldt antallet til under 6.000 reder i 2011 efterfulgt af en kraftig stigning til knap 11.000 reder i 2017. Siden har der igen været tilbagegang til under 7.000 reder i 2022 og 2023, men altså atter fremgang i 2024 (Figur 5.21).

Figur 5.21. Udviklingen i antallet af beboede skarvreder i region 'Smålandsfarvandet' 1999-2024.

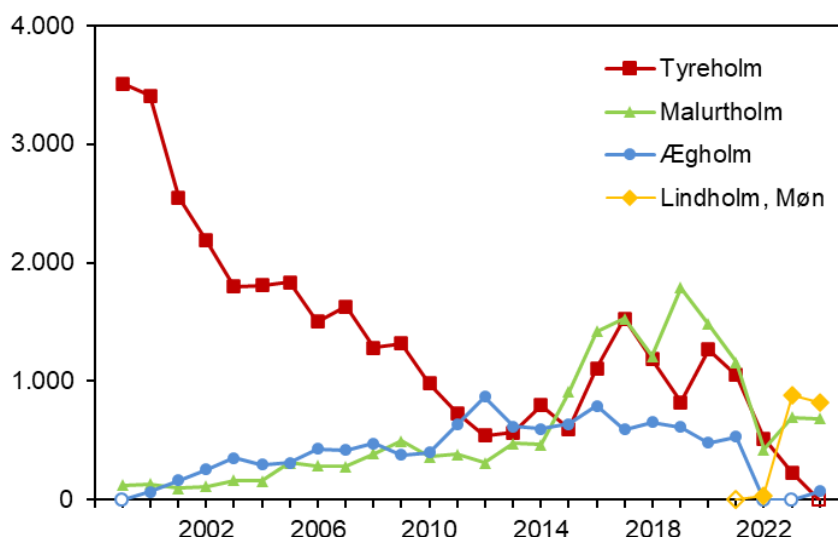
Kolonien på Ormø er regionens ældste og har eksisteret i over 50 år. 1.610 reder her i 2024 er på niveau med de seneste to år (Figur 5.22). Kolonien har de sidste tre år været regionens største og landets næststørste. Ved Maribo Søndersø var de seneste års tilbagegang i år erstattet af en mindre fremgang fra 587 reder i 2023 til 637 reder i 2024 (Figur 5.22).

Figur 5.22. Udviklingen i antallet af beboede skarvreder på Ormø og ved Maribo Søndersø 1999-2024.

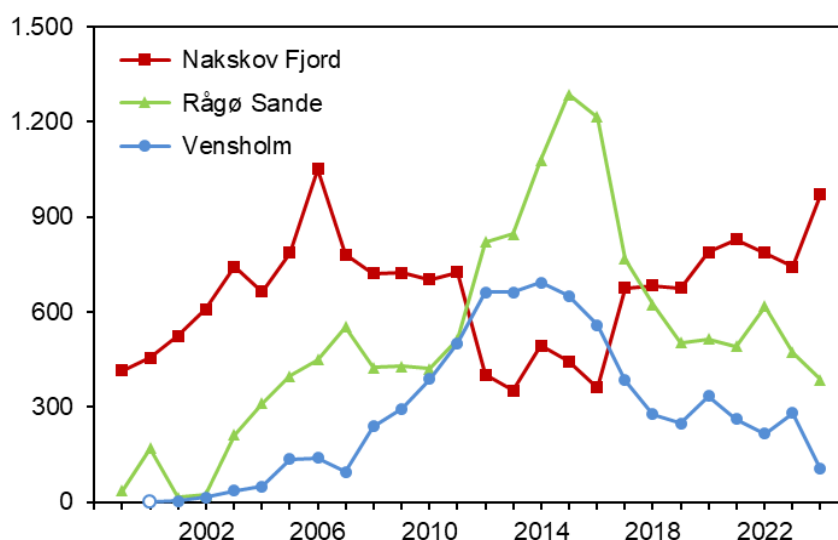
I kolonierne omkring Møn fortsatte de sidste års omfordeling af de ynglende skarver. Kolonierne på Lindholm (825 reder) og Malurtholm (685 reder) holdt nogenlunde størrelsen fra 2023. Til gengæld var der i år ingen ynglende skarver på Tyreholm. Her har der ellers været koloni siden 1990, og der ynglede i en årrække omkring 3.500 par. På Ægholm blev der fundet 71 forladte reder i juni; her har der ellers ikke ynglet skarver de sidste to år. De seneste års omfordeling af skarverne ved Møn formodes at skyldes havørne samt et udbrud af fugleinfluenza i 2022. Udviklingen i disse kolonier kan ses i Figur 5.23.

Figur 5.23 Udviklingen i antallet af beboede skarvreder på Tyreholm, Malurtholm, Ægholm og Lindholm ved Møn 1999-2024. Åbne symboler angiver, at der ikke yngede skarver.

På øerne omkring det vestlige Lolland er der tre skarvkolonier. I 2024 var der 970 reder i Nakskov Fjord (965 på Rommerholm og 5 på Dueholm). Dette er en fremgang fra 743 reder i 2023, hvilket til dels kan skyldes indvandring af fugle fra Vensholm, hvor antallet af reder faldt til 105 (281 i 2023). Også på Rågø Sande var der tilbagegang til 387 reder (473 reder i 2023). Udviklingen i disse kolonier ses i Figur 5.24.

Figur 5.24. Udviklingen i antallet af beboede skarvreder i Nakskov Fjord samt på Rågø Sande og Vensholm 1999-2024.

På Dyrefod ved Nordfalster var 612 reder det højeste siden 2017, og antallet af reder er mere end fordoblet på to år. Også kolonien ved Ålholm på Sydøstlolland gik kraftigt frem fra 559 reder i 2023 til 923 reder i 2024, og denne koloni har ikke tidligere været større. På Hjelm Ø i Guldborgsund var der ca. 55 reder (ca. 80 i 2023).

I Bornholms eneste skarvkoloni, Hundsemyre ved Snogebæk, blev der talt 541 reder, hvilket er lidt flere end de senere år (Figur 5.25).

Figur 5.25. Udviklingen i antallet af beboede skarvreder ved Hundsemyre på Bornholm 1999-2024. Det åbne symbol angiver, at der ikke yngede skarver.

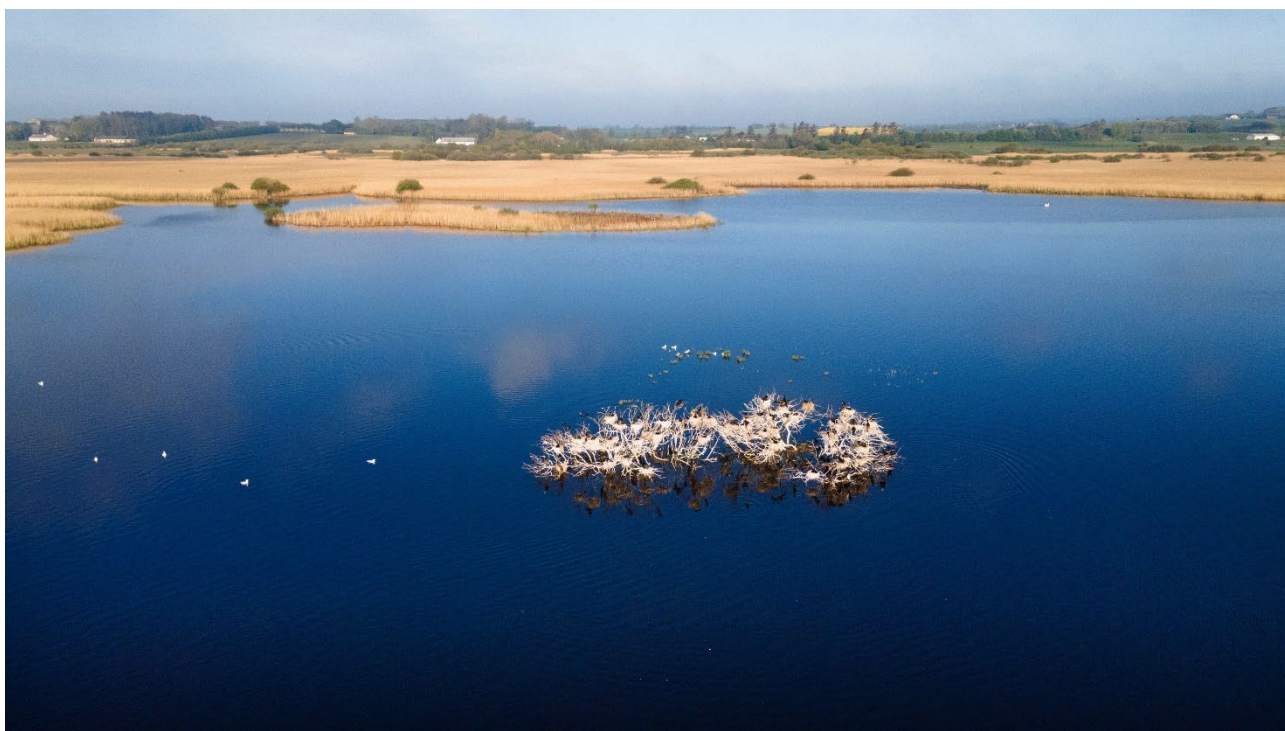
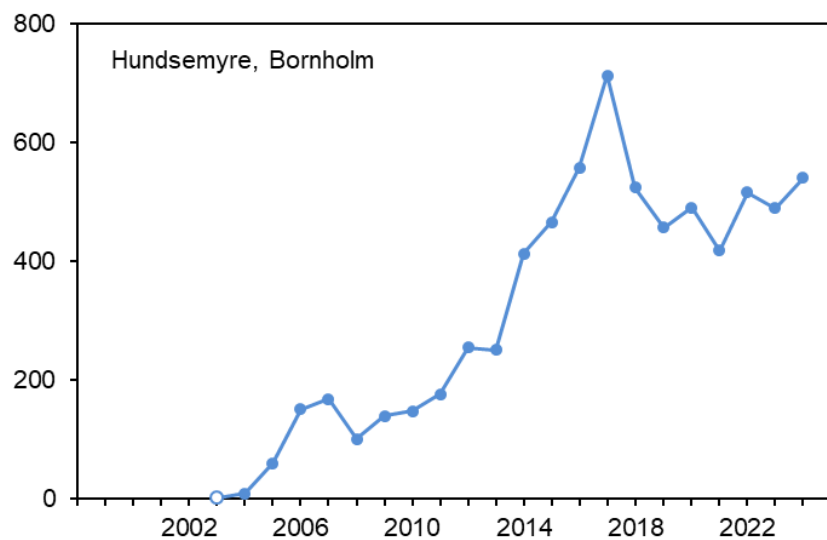

Foto 5.4. Skarvkolonien i Lund Fjord i Vejlerne, 5. maj 2024, fotograferet fra drone. Foto: Henrik Haaning Nielsen.

6. Referencer

Bregnballe, T., Carss, D.N., Lorentsen, S.-H., Newson, S., Paquet, J.Y., Parz-Gollner, R. & Volponi, S. 2012. Counting Cormorants. - I: Carss, D.N., Parz-Gollner, R. & Trauttmansdorff, J. 2012. The INTERCAFE Field Manual: research methods for Cormorants, fishes and the interactions between them. INTERCAFE COST Action 635 Final Report II, pp. 14-34. ISBN 978-1-906698-08-9. http://www.intercafeproject.net/pdf/Field_Manual_web_version.pdf

Bregnballe, T., Herrmann, C., Globig, A., Günther, A., Staubach, C., Heise, J.N., Harder, T., Beer, M., Knief, U., Heinicke, T., Leivits, M., Lundström, K., Nurmoja, I., Liang, Y., Larsen, L.E., Hjulsager, C.K., Pohlmann, A. & Fox, A.D. 2024. Outbreaks of highly pathogenic avian influenza (HPAI) epidemics in Baltic Great Cormorant *Phalacrocorax carbo colonies* in 2021 and 2022. Bird Study, DOI: 10.1080/00063657.2024.2399168. <https://doi.org/10.1080/00063657.2024.2399168>

Gienapp, P. & Bregnballe, T. 2012. Fitness consequences of timing of migration and breeding in cormorants. PLoS ONE 7(9): e46165. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0046165>

Herrmann, C., Feige, K.-D., Otto, D., & Bregnballe, T. 2021. Natural regulation of the Baltic population of the Great Cormorant *Phalacrocorax carbo sinensis*: The Interplay between Winter Severity and Density Dependence. Ardea 109(3): 341-352. <https://doi.org/10.5253/arde.v109i2.a7>

Mikkelsen, C.V., Uldal, C. & Jørgensen, R. 2022. Forvaltningsplan for skarv. - Miljøstyrelsen, Miljøministeriet, 69 s. <https://mst.dk/media/240118/forvaltningsplan-for-skarv-2022-03-03-final.pdf>

Marion, L. 2022. National census of wintering Cormorants in France in winter 2020-2021. MATE-DNP, SESLG-MNHN og Univ. Rennes. 53 s. På fransk med engelsk resumé.

Skelmose, K. & Larsen, O. F. 2024. Projekt Ørn – Årsrapport 2023, DOF Bird-Life Danmark. 32 s. https://www.dof.dk/images/projekter/oern/dokumenter/Arsrapport_2023_Projekt_Orn.pdf

Sterup, J. & Bregnballe, T. 2022. Danmarks ynglebestand af skarver i 2022. Aarhus Universitet, DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi, 40 s. - Teknisk rapport nr. 259. <http://dce2.au.dk/pub/TR259.pdf>

Sterup, J., & Bregnballe, T. 2023. Danmarks ynglebestand af skarver i 2023. Aarhus University, DCE - Nationalt Center for Miljø og Energi, 42 s. - Teknisk rapport nr. 294. https://dce.au.dk/fileadmin/dce.au.dk/Udgivelser/Tekniske_rapporter_250-299/TR294.pdf

DANMARKS YNGLEBESTAND AF SKARVER I 2024

Ved den årlige optælling af ynglende skarver i Danmark i 2024 blev der registreret 30.281 par. Dette svarer til en tilbagegang på 2,6 % i forhold til året før. Siden 2014 har den danske bestand været stabil på 30.000-33.000 par. I alle regioner vest for Storebælt var der tilbagegang i antallet af reder fra 2023 til 2024, særligt omkring Limfjorden (tilbagegang på 27 %) og ved Lillebælt/Sydfyn (tilbagegang på 14 %). I de to regioner øst for Storebælt var der til gengæld fremgang. Der blev i 2024 konstateret ynglende skarver på i alt 89 lokaliteter. Der blev fundet ti nye kolonier, mens skarverne havde forladt otte lokaliteter, hvor de ynglede i 2023. Landets største koloni var fortsat Stavns Fjord på Samsø med 2.019 reder, mens yderligere fem kolonier var på over 1.000 reder. Den stigende bestand af havørne i Danmark påvirker en del af skarvkolonierne, hvilket der igen var mange eksempler på i 2024. Forvaltende tiltag (regulering) blev i 2024 foretaget i 13 kolonier og omfattede i alt 3.959 skarvreder, svarende til ca. 13,1 % af det samlede antal reder i landet. I ti af kolonierne foretog Naturstyrelsen reguleringen, mens den blev udført af private lodsejere i tre kolonier. Reguleringstiltagene bestod primært i oliering af æg.